

**RAPORTI
I VEPRIMTARISË
PËR VITIN 2019**

RAPORTI I VEPRIMTARISË PËR VITIN 2019

Tiranë, 2020

© 2019

Ky raport dhe të dhënat në përmbajtje të tij janë e drejtë autori. Të gjithë të drejtat janë të rezervuara për Bordin e Mbikëqyrjes Publike në Shqipëri. Kopjimi dhe përhapja e të dhënave apo përdorimi tregtar i këtij raporti nuk është i lejuar përveç kur jepet miratim me shkrim. Është i ndaluar vendosja e këtij raporti në faqe interneti edhe kur kjo bëhet pa pagesë, nëse nuk është marrë aprovimi paraprak nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike. Përdorime të tjera që nuk parashikohen në këtë seksion janë të lejuara vetëm nëse burimi i informacionit citohet me saktësi “Bordi i Mbikëqyrjes Publike i Shqipërisë”.

PËRMBAJTJA

Akronime.....	8
1. Përmbledhje ekzekutive	9
2. Përbërja dhe detyrat e Bordit të Mbikëqyrjes Publike.....	10
2.1 Përbërja e BMP	11
2.2 Të drejtat dhe detyrat BMP	14
2.3 Direktiva 2006/43/KE e Parlamentit Evropian dhe Këshillit, datë 17 maj 2006, “Mbi auditimet ligjore të llogarive vjetore dhe llogarive të konsoliduara, amendimin e direktivave të Këshillit 78/660/KEE dhe 83/349/KEE dhe shfuqizimin e direktivës së Këshillit 84/253/KEE”, e amenduar	15
2.4 Kërkesat brenda Bashkimit Evropian mbi kontrollin e cilësisë - Rregullorja 537 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të Bashkimit Evropian	17
3. Shërbimet e auditimit, kontabilitetit dhe rregullimi profesionit kontabël.....	21
4. Aktivitetet kryesore të realizuar gjatë vitit 2019.....	24
4.1 Projekte.....	24
4.1.1 Projekti EQ-FINREP	24
4.2 Rregullore të reja	25
4.2.1. Rregullore nr. 9 datë 27.02.2019 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të Kontabilistit të Miratuar dhe organizatave të tyre profesionale”	25
4.2.2 Rregullorja nr. 10, datë 11.06.2019 “Për organizimin dhe funksionimin e komitetit të regjistrimit dhe përditësimin e regjistrit publik”	26
4.3 Funksionimi i Komisioneve të ngritura pranë BMP	27
4.3.1 Komisioni Ad-Hoc “Për Verifikimin e Kontabilistëve të Miratuar”	27
4.3.2 Komisionit të Provimeve të Aftësive Profesionale	32
4.3.3 Komisioni i Investigimit dhe Disiplinës.....	34
4.3.4 Komisioni Ligjor	39
4.3.5 Komisioni për Trajtimin e çështjeve të Parandalimit dhe të Pastrimit të Parave	40
4.4. Rritja e kapaciteteve të stafit mbështetës	41
5. Vështrimi i përgjithshëm mbi shërbimet e auditimit.....	43
5.1. Cilësia në auditim.....	43

5.1.1 Cilësia në auditim dhe përgjigja jonë.....	43
5.1.2 Konkurenca në tregun e auditimit	44
5.2 Inspektive me fokus kontrollin e cilësisë	46
5.3 Gjetje të sistemit të brendshëm të sigurimit të cilësisë.....	48
5.3.1 Manualët dhe procedurat e brendshme në lidhje me kontrollin e cilësisë	48
5.3.2 Metodologjia e auditimit.....	49
5.3.3 Mbledhja, arkivimi dhe ruajtja e dosjes së angazhimit	49
5.3.4 Struktura e burimeve njerëzore	50
5.3.5 Raporti i transparencës.....	50
5.3.6 Auditimet e përbashkëta, kryerja e angazhimit, menaxhimi i dosjes, plotësimi dhe arkivimi i saj.	50
5.3.7 Të ndryshme	50
5.4 Gjetje të anagazhimeve individuale.....	51
5.4.1 Parakushtet për pranim/vazhdim të klientit/angazhimit të auditimit	51
5.4.2 Vlerësimi i riskut dhe përgjigjia ndaj riskut të vlerësuar	52
5.4.3 Raportimi.....	53
6. Rekomandime për audituesit ligjorë / shoqëritë e auditimit.....	55
6.1 Rekomandime për sistemin e brendshëm të sigurimit të cilësisë	55
6.2 Rekomandime për angazhimet e auditimit	57
7. Masat e marra ndaj subjekteve të ndryshëm	59
8. Mbikëqyrja e Organizatave Profesionale	61
8.1. Mbikëqyrja e Organizatave Profesionale të Kontabilistëve të Miratuar..	61
8.2 Mbikëqyrja e Organizatave Profesionale të Audituesve Ligjor	63
9. Aktivitetet me institucionet homologe dhe institucionet e tjera.....	65
9.1. Seminari me temë “Cilësia e raportimit financiar dhe ndikimi në ekonomi: Roli i Bordit të Mbikëqyrjes Publike”	65
9.2 Bashkëpunimi me Drejtorinë e Përgjithshme të Parandalimit të Pastrimit të Parave dhe MONYVAL	66
9.3 Bordi Mbikëqyrjes Publike anëtar i IFIAR.....	67
9.4. Bordi Mbikëqyrjes Publike anëtar i IDRAM	68
9.5 CFRR	69
9.6 Bashkimi Evropian – Progres Raporti.....	70
9.7 Bashkëpunimi me Bordin e Mbikëqyrjes Publike të Ukrainës	71
9.8 Bashkëpunimi me KKRF	71
9.9. Bashkëpunimi me Rregullatorë të tjerë në rajon dhe organizata të tjera rajonale	72

10. Planifikimi.....	73
10.1. Plani i punës 2020.....	73
10.1.1 Ngritja e grupit të punës për zbatimin e rekomandimeve të raportit të Diagnostikimit të z.David Brookfield.....	73
10.1.2 Zbatimi i kërkesave të Standardit Ndërkombëtar të Edukimit (IES 6) “Mbi Vlerësimin e Kompetencës Profesionale” të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Edukimit Kontabël	73
10.1.3 Kontrolli i cilësisë.....	73
10.1.4 Mbikëqyrja e organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar	74
10.1.5. Regjistri i konsoliduar i kontabilistëve të miratuar	75
10.1.6. Trajnime të ndryshme për zhvillimin e stafit	75
10.1.7. Roli dhe kontributi i BMP në raportimin në FATF	75
10.1.8. Bashkëpunime me institucione të tjera	76

AKRONIME

AL	Auditues Ligjorë
BB	Banka Botërore
BE	Bashkimi Evropian
BMP	Bordi i Mbikëqyrjes Publike
BSH	Banka e Shqipërisë
BSNEPK (IESBA)	Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël
EKR	Ekspert Kontabël i Regjistruar
EVM (SME)	Entitet i Vogël dhe i Mesëm
IEKA	Instituti i Ekspertëve Kontabël të Autorizuar
IFIAR	Forumi Ndërkombëtar i Rregullatorëve të Auditimit
KIDB	Komisioni i Investigimit dhe Disiplinës së Bordit të Mbikëqyrjes Publike
KM	Kontabilist i Miratuar
KPAP	Komisioni i Provimeve të Aftësive Profesionale
NIP	Njësi me Interes Publik
NUIS (NIPT)	Numri Unik i Identifikimit të Shoqërisë
QKB	Qendra Kombëtare e Biznesit
SKK (NAS)	Standardet Kombëtare të Kontabilitetit
SNA (ISA)	Standardet Ndërkombëtare të Auditimit
SNKC1 (ISQC1)	Standardi Ndërkombëtar i Kontrollit të Cilësisë 1
SNRF (IFRS)	Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar
TIK	Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit

1. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Ky raport paraqet punën e zhvilluar nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike (BMP) përgjatë vitit 2019, për të krijuar një mjedis në përputhje me kërkesat ligjore dhe me standardet ndërkombëtare në fushën e dhënies së sigurisë nga audituesit ligjor, shoqëritë e auditimit, profesionistët kontabël të miratuar si dhe organizatat përkatëse profesionale.

Puna e BMP gjatë vitit 2019 u përqëndrua kryesisht në drejtim të mbikëqyrjes së audituesve ligjorë dhe shoqërive të auditimit, si dhe mbikëqyrjen e organizatave profesionale të kontabilitetit.

Veprimtaria e BMP u fokusua edhe në drejtim të forcimit të mëtijshëm të kapaciteteve të institucionit për të realizuar mbikëqyrje sa më efektive, si një domosdoshmëri për të arritur standardet më të larta në profesionin e auditimit dhe raportimit financiar, duke e parë këtë zhvillim të lidhur ngushtë dhe me procesin e integritetit të vendit në Bashkimin Evropian.

Miratimi dhe zbatimi i manualeve metodologjike bashkëkohore, si ai për kontrollin e sigurimit të cilësisë së auditimit për vitin 2019, ka luajtur një rol kyç në përmirësimin e kuadrit rregullator dhe realizimin e funksionit mbikëqyrës të BMP.

Viti 2019 u karakterizua nga një ndërtim i marrëdhënieve dhe bashkëpunim i ngushtë me rregullatorët homologë apo institucione të tjera brenda dhe jashtë vendit, veprimtaria e të cilëve lidhet direkt ose indirekt me aktivitetin mbikëqyrës apo rregullator. Bashkëpunimi ndërkombëtar me homologët në Evropë ka kontribuar në shkëmbimin e eksperiencave dhe praktikave më të mira mbikëqyrëse dhe rregullatore.

BMP, edhe gjatë këtij viti u asistua nga ekspertët ndërkombëtar në kuadër të projektit “Përmirësimi i Cilësisë së Auditimit nëpërmjet forcimit të sistemit të mbikëqyrjes”.

Gjithashtu, në këtë raport janë adresuar disa prej rreziqeve kryesore në dhënien e sigurisë dhe rekomandimet përkatëse në zbatim të kuadrit rregullator dhe standardeve ndërkombëtare.

2. PËRBËRJA DHE DETYRAT E BORDIT TË MBIKËQYRJES PUBLIKE

BMP u krijua në tetor 2009 me hyrjen në fuqi të Ligjit nr. 10 091 datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të ekspertit kontabël të regjistruar dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar. Ndryshimet e reja ligjore në ligjin 47/2016 përmirësuan ndjeshëm rolin e BMP duke pasqyruar vizionin e institucioneve homologe të Bashkimit Evropian dhe kërkesat e rregullores 537 të BE.

Pas këtyre ndryshimeve, BMP ka marrë statusin e autoritetit të pavarur rregullator duke realizuar mbikëqyrjen publike të profesionit të auditimit dhe shoqërive të auditimit, si drejtpërdrejtë, ashtu edhe nëpërmjet mbikëqyrjes së veprimtarisë së organizatës profesionale të audituesve ligjorë. BMP është gjithashtu autoriteti përgjegjës për mbikëqyrjen dhe rregullimin e profesionit të kontabilistëve të miratuar dhe organizatave profesionale përkatëse.

Përmirësimi i mjedisit të auditimit nuk do të ishte i mundur pa burimet njerëzore të mjaftueshme dhe të kualifikuara. Bazuar në përcaktimet e ligjit të sipërpërmendur dhe me miratimin e Vendimit të Këshillit të Ministrave nr.786/2016, i ndryshuar, u mundësua krijimi për herë të parë i një strukture mbështetëse të angazhuar me kohë të plotë me qëllim realizimin dhe ndjekjen në vazhdimësi të veprimtarisë së BMP. Aktualisht, nën konsulencën e ekspertëve ndërkombëtarë në përcaktimin e kriterëve për inspektorët dhe stafin mbështetës, BMP ka një personel prej 9 (nëntë) ekspertë të kualifikuar duke përfshirë katër inspektorë të lartë të sigurimit të cilësisë.

Misioni i Bordit të Mbikëqyrjes Publike është mbikëqyrja publike e audituesve ligjorë dhe shoqërive të auditimit, organizatave profesionale të audituesve ligjorë si dhe organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar me qëllim përmbushjen e objektivave publike në mbështetje dhe në zbatim të ligjit, akteve nënligjore, kuadrit rregullator dhe në shërbim të interesit publik.

Objektivi kryesor i BMP është të rrisë sigurinë që auditimet ligjore kryhen në një mjedis transparent të kontrolluar dhe të kujdesshëm e në shërbim të interesit publik. Në ushtrimin e funksionit rregullativ dhe mbikëqyrës, BMP udhëhiqet nga parimet dhe normat e pavarësisë, transparencës dhe integritetit.

2.1 PËRBËRJA E BMP

Bordi i Mbikëqyrjes Publike përbëhet nga pesë anëtarë jo-praktikues, të cilët janë ekspertë në fusha të lidhura me auditimin ligjor, emëruar nga Ministri përgjegjës për financat, me mandat për një periudhë 4-vjeçare, me të drejtën për t'u rizgjedhur jo më shumë se dy herë. Anëtarët e Bordit janë përzgjedhur bazuar në kriteret të përcaktuara dhe përmes një procedure konkurruese të pavarur dhe transparente bazuar në ligjin nr. 10 091, datë 5.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar; dhe VKM-së nr. 786, datë 09.11.2016 “Për procedurat e përzgjedhjes dhe rastet e shkarkimit të anëtarëve si dhe rregullat e organizimit e të funksionimit të Bordit të Mbikëqyrjes Publike” e ndryshuar; si edhe në Urdhrin e Ministrit të Financave nr. 27, datë 24.3.2017 “Për emërimin dhe mandatin e Kryetarit dhe Anëtarëve të Bordit të Mbikëqyrjes Publike”.

Bordi përbëhet nga anëtarët në vijim:

Kryetar – Dritan Fino

Edukimi dhe eksperiencia e z. Fino ka qënë e përqëndruar në fushën e kontabilitetit, financës, auditimit. Z.Fino zotëron titullin Doktor i Shkencave të realizuar në Universitetin e Kyushu Sangyo, Japoni. Që prej vitit 2007, ka dhënë leksione në institucione të ndryshme në Japoni, Slloveni, Zvicër dhe në Shqipëri, duke përfshirë institucione të arsimit publik dhe atij privat. Z.Fino përgjatë karrierës së tij ka dhënë kontribut të rëndësishëm në profesionin kontabël veçanërisht atë të auditimit ku vlen të theksohet se më herët përgjatë karrierës së tij është angazhuar si anëtar në Komitetin e Regjistrimit të Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar për regjistrimin e Audituesve Ligjorë, si dhe Kryetar i Komisionit të Kualifikimit dhe Certifikimit të Audituesve të Brendshëm në Sektorin Publik. Aktualisht. Z. Fino punon edhe si Drejtor në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë. Ai është bërë pjesë e kësaj Ministrie në nëntor 2013, si këshilltar pranë Kabinetit të Ministrit, duke mbuluar fusha që lidhen me auditimin, kontabilitetin, menaxhimin financiar, etj. Z.Fino është anëtar i një sërë grupesh pune që lidhen me çështje të parandalimit të pastrimit të parave, integritetit etj. Ai është autor i një sërë librash dhe artikujsh të ndryshëm publikuar brenda dhe jashtë vendit.

Anëtare - Adriana Berberi

Znj. Adriana Berberi ka mbaruar Fakultetin e Ekonomisë, degën e kontabilitetit në vitin 1981. Znj. Berberi ka një eksperiencë shumë të gjatë në fushën akademike që prej vitit 1986. Gjithashtu, znj. Berberi është e certifikuar me titullin profesional të kontabilistit të miratuar dhe audituesit ligjor. Që prej vitit 1997, znj. Berberi ka mbuluar funksione të rëndësishme si: Zëvendësministër i Financave, Drejtor Kabineti në Kryeministri, Drejtor Kabineti i Ministrisë së Mbrojtjes, Drejtor Kabineti i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Kryetare e Bordit të Mbikëqyrjes Publike për mandatin e dytë të funksionimit të BMP etj. Gjithashtu znj. Berberi ka dhënë një kontribut të rëndësishëm përgjatë karrierës së saj në ngritjen e kapaciteteve të profesionit kontabël ku vlen të theksohet se ka qënë anëtare e Këshillit Drejtues të Institutit të Ekspertëve Kontabël si dhe e angazhuar në proceset e edukimit të kandidatëve të rinj. Znj. Berberi është e emëruar nga Parlamenti Republikës së Shqipërisë si anëtare e Autoritetit të Konkurrencës.

Anëtar - Luan Abazi

Z. Abazi është diplomuar në degën e financës, Fakulteti i Ekonomisë, në vitin 1984. Z. Abazi ka një eksperiencë të gjatë në fushën e financës, kontabilitetit dhe auditimit, veçanërisht në institucione të sektorit publik. Gjithashtu, z. Abazi është certifikuar me titullin profesional të Audituesit Ligjor. Ai ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në forcimin e profesionit kontabël ku edhe me herët përgjatë karrierës edhe si anëtarë bordi i Bordit të Mbikëqyrjes Publike në mandatin e mëhershëm ka ndikuar në përmirësimin e një serë aktivitetesh që prekin profesionin. Aktualisht, ushtron detyrën e Sekretarit të Përgjithshëm pranë Prokurorisë së Përgjithshme. Z. Abazi ka një eksperiencë të gjatë në Prokurorinë e Përgjithshme si Drejtor në Drejtorinë e Financës dhe Shërbimeve Mbështetëse. Gjithashtu, z. Abazi është i kualifikuar dhe në fushën e vlerësimit të pasurive të paluajtshme, i cili është certifikuar në Universitetin Politeknik të Tiranës.

Anëtare - Edlira Luçi

Znj. Edlira Luçi është diplomuar në Fakultetin e Ekonomisë dhe Tregtisë, pranë Universiteti të Barit, Itali, në vitin 1997. Gjithashtu, znj. Luçi ka fituar gradën “Doktor i Shkencave” në fushën e ekonomisë, me temën “Përsosja e menaxhimit të portofolit të investimeve në kompanitë financiare”. Ajo ka një eksperiencë të gjatë në fushën akademike, duke dhënë kontributin e saj në shumë fakultete, brenda dhe jashtë Shqipërisë. Më herët, znj. Luçi ka qënë anëtare e Këshillit

Mbikëqyrës të Agjencisë së Sigurimit të depozitave si dhe Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit. Znj.Luci është drejtuese e departamentit të financës në Fakultetin e Ekonomisë, Universiteti i Tiranës dhe njëkohësisht është anëtare e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë. Ajo është autore e një sërë artikujsh dhe tekstesh të publikuara brenda dhe jashtë vendit.

Anëtar - Klement Mersini

Z. Mersini është diplomuar në Fakultetin e Ekonomisë, pranë Universitetit të Tiranës. Aktualisht, Z.Mersini punon si Drejtor i Financës pranë SIGAL Uniqa. Z. Mersini ka një eksperiencë të gjatë në fushën e raportimit financiar dhe auditimit, lidhur dhe me fushën e sigurimeve ku ka kryer një sërë specializimesh dhe trajnimesh të dedikuara brenda dhe jashtë vendit. Përgjatë karrierës së tij ka gjithashtu një eksperiencë të konsiderueshme në sektorin privat me kompani të ndryshme si drejtues në departamentin e financës dhe kontabilitetit si dhe gjithashtu z. Mersini ka punuar edhe si inspektor pranë Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare. Ai është angazhuar më herët si lektor për lëndët e financës në institucione akademike publike dhe private në Shqipëri si dhe numëron botime të ndryshme si dhe artikuj të ndryshëm në fushën financiare. Z.Mersini ka fituar titullin profesional të Kontabilistit të Miratuar dhe atë të Audituesit Ligjor.

Në përmbushjen e funksioneve të veta, Bordi Mbikëqyrjes Publike asistohet nga Struktura Mbështetëse .

Struktura Mbështetëse drejtohet nga Drejtori Ekzekutiv.

Drejtor Ekzekutiv - Aldo Spahiu

Z. Spahiu ka një eksperiencë të konsiderueshme në fushën e auditimit, financës dhe kontabilitetit, të fituar përmes angazhimeve me kompani ndërkombëtare auditimi dhe institucioneve të ndryshme në Kosovë, Shqipëri, Maqedoni e Veriut, Gjermani. Austri, France, Zvicër, Greqi, Ukrainë, UK. Z.Spahiu është autor i një sërë artikujsh të publikuar brenda dhe jashtë vendit dhe është angazhuar si lektor në universitete si dhe institucione prestigjioze në (Kosovë, Shqipëri, Austri, Ukrainë). Më herët ai ka punuar si ekspert i angazhuar përmes Bankës Botërore, Bashkimit Evropian, projekteve të Qeverisë Zviceriane projekte të UNDP në fushat e auditimit ligjor, kontabilitetit rregullator, auditimit të brendshëm, raportimit financiar, përcaktimit të tarifave, reformës territoriale etj. Ai ka mbaruar studimet për financë kontabilitet në nivel MSc si dhe ka kryer një MBA pranë Universitetit të Tiranës. Z.Spahiu është anëtar i SCAAK dhe zotëron titullin e audituesit të certifikuar në Kosovë. Ai ka fituar titujt e Audituesit Ligjor, të Kontabilistit të Miratuar, të Audituesit të Brendshëm për

Sektorin Publik të Konsulentit të Drejtimit të Certifikuar (CMC) . Z.Spahiu është anëtar i Bordit (Treasurer) të BCC në Kosovë dhe pjesë e listës së ekspertëve të jashtëm të BE si dhe anëtar i disa grupeve ndërinstitucionale shtetërore që lidhen me integrimin dhe parandalimin dhe pastrimin e parave.

Struktura Mbështetëse përbëhet nga inspektorë të lartë të kontrollit të cilësisë dhe staf administrativ, të cilët kanë një eksperiencë të konsiderueshme në fushën e auditimit ligjor, raportimit financiar dhe ekspertizës në kontrollin e cilësisë së auditimit ligjor, kuadrit ligjor dhe fushave të lidhura me parandalimin dhe pastrimin e parave, standardeve ndërkombëtare të edukimit, etj.

Gjatë vitit 2019 BMP ka zhvilluar 15 mbledhje dhe ka marrë 70 vendime me qëllim përmbushjen e detyrave dhe funksioneve të parashikuara në ligj. Vendimet e Bordit janë marrë në transparencë të plotë, duke respektuar parimin e kolegialitetit.

2.2 TË DREJTAT DHE DETYRAT BMP

Bazuar në parashikimet e ligjit nr. 10 091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimi i profesionit të audituesit ligjor dhe kontabilistit të miratuar “, i ndryshuar, Neni 5, BMP ka këto të drejta dhe detyra:

- harton rregullat e funksionimit të Komisionit të Provimeve të Aftësisë Profesionale (KPAP) dhe të Komitetit të Regjistrimit të audituesve ligjorë dhe shoqërive audituese, të cilat i paraqiten për miratim autoriteteve të parashikuara në këtë ligj;
- mbikëqyr, monitoron dhe vlerëson zbatimin e procedurave të testimit dhe regjistrimit të audituesve ligjorë dhe të shoqërive audituese;
- miraton formatin e regjistrit publik të audituesve ligjorë dhe të shoqërive audituese, të regjistruara nga Komiteti i Regjistrimit, si dhe mbikëqyr respektimin e rregullave, në lidhje me numrin e identifikimit të audituesve ligjorë në regjistër;
- miraton kodin e etikës të audituesve ligjorë e të shoqërive audituese, të përgatitur dhe të propozuar nga organizata profesionale e audituesve ligjorë dhe mbikëqyr zbatimin e standardeve të këtij kodi;
- harton dhe Miraton Rregulloren e Kontrollit të Cilësisë dhe manualin përkatës lidhur me kontrollin e cilësisë;
- mbikëqyr procesin e kontrollit të cilësisë dhe zbatimin e dispozitave të rregullores së Kontrollit të Cilësisë;

- mbikëqyr programet dhe kualifikimin e vazhdueshëm profesional të audituesve ligjorë;
- miraton rregulloret e investigimit dhe të procedurave për marrjen e masave disiplinore;
- mbikëqyr përmes komisioneve të SM veprimtarinë e Komisioneve të Investigimit të Organizatave Profesionale;
- kur e gjykon të nevojshme, kryen investigime shtesë për audituesit ligjorë dhe shoqëritë audituese;
- shqyrton dhe merr vendim për ankesat e bëra nga kandidatët, në lidhje me regjistrimin e tyre;
- miraton dhe publikon programet vjetore të punës dhe raportet e veprimtarive të tij;
- shqyrton dhe merr vendim për rastet e shkeljeve disiplinore, që janë kompetencë e tij;
- miraton akte të tjera rregullatorë, të cilat janë në kompetencën e tij;
- shqyrton dhe merr vendim për aspekte apo çështje të tjera, të parashikuara në këtë ligj, që janë brenda objektit të veprimtarisë së tij;
- miraton statutet e organizatave profesionale në fushën e kontabilitetit dhe mbikëqyr organizimin dhe funksionimin e tyre.

2.3 DIREKTIVA 2006/43/KE E PARLAMENTIT EUROPIAN DHE KËSHILLIT, DATË 17 MAJ 2006, “MBI AUDITIMET LIGJORE TË LLOGARIVE VJETORE DHE LLOGARIVE TË KONSOLIDUARA, AMENDIMIN E DIREKTIVAVE TË KËSHILLIT 78/660/KEE DHE 83/349/KEE DHE SHFUQIZIMIN E DIREKTIVËS SË KËSHILLIT 84/253/KEE”, E AMENDUAR

Përkufizimi që bën direktiva për auditimin ligjor është si më poshtë:

“Auditim Ligjor” nënkupton një auditim të pasqyrave vjetore financiare ose pasqyrave financiare të konsoliduara për aq sa:

- (a) e kërkuar nga legjislacioni BE;
- (b) të kërkuara nga ligji kombëtar për ndërmarrjet e vogla;
- (c) të kryera vullnetarisht me kërkesë të ndërmarrjeve të vogla që plotësojnë kërkesat ligjore kombëtare që janë ekuivalente me ato të auditimit të përcaktuar nën pikën (b), kur legjislacioni kombëtar i përcakton këto auditime si auditime ligjore;

“Autoritetet kompetente” nënkupton autoritetet e përcaktuara me ligj që janë përgjegjës për rregullimin dhe / ose mbikëqyrjen e audituesve ligjorë dhe firmave të auditimit ose të aspekteve specifike të tyre; referenca për “autoritetin kompetent” në cdo nen specifik nënkupton autoriteti përgjegjës më sipër për funksionet e përmendura në atë nen;

“Auditori ligjor” nënkupton një person fizik i cili është aprovuar në përputhje me këtë Direktivë nga autoritetet kompetente të një shteti anëtar për të kryer auditime ligjore;

“Njësi me interes publik” do të thotë:

- (a) njësi të qeverisura nga ligji i një shteti anëtar, letrat me vlerë të transferueshme të cilit pranohen të tregtojnë në një treg të rregulluar të çdo shteti anëtar në kuptimin e pikës 14 të nenit 4 (1) të Direktivës 2004/39 / EC;
- (b) institucionet e kreditit siç përcaktohet në pikën 1 të nenit 3 (1) të Direktivës 2013/36 / BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, përveç atyre të përmendura në nenin 2 të kësaj direktive;
- (c) ndërmarrjet e sigurimeve në kuptimin e nenit 2 (1) të Direktivës 91/674 / EEC; ose
- (d) subjektet e përcaktuara nga shtetet anëtare si entitete me interes publik, për shembull ndërmarrje që kanë një rëndësi publike për shkak të natyrës së biznesit të tyre, madhësisë së tyre ose numrit të punonjësve të tyre;

Shtetet anëtare duhet të organizojnë një sistem efektiv të mbikëqyrjes publike për audituesit ligjorë dhe firmat e auditimit bazuar në parimet e përcaktuara në paragrafët 2 deri 7, të direktivës dhe duhet të caktojnë një autoritet kompetent përgjegjës për këtë mbikëqyrje.

Të gjithë auditueset ligjorë dhe firmat e kontrollit i nënshtrohen mbikëqyrjes publike.

Autoriteti kompetent drejtohet nga jo-praktikantë që kanë njohuri në fushat e rëndësishme për auditimin ligjor. Ata do të zgjidhen në përputhje me një procedurë të pavarur dhe transparente të emërimit.

Sistemi i mbikëqyrjes publike duhet të financohet në atë mënyrë që të jetë e duhur dhe të ketë burime të përshtatshme për të filluar dhe kryer hetime, siç përmendet në paragrafin 5 të direktivës ku kërkohet që këto aktivitete realizohen përmes inspektorëve që kanë edukimin profesional të përshtatshëm, eksperiencë të rëndësishme në auditimet ligjore dhe raportim financiar të kombinuara trajnime në rishikimet e kontrollit të cilësisë së auditimeve ligjore

1 Në legjislacionet e vëndeve të BE dhe në ligjin 10091/2009 i ndryshuar autoriteti kompetent i referohet Bordit të Mbikëqyrjes Publike përkatës.

si dhe të mos jenë praktikues.

Autoriteti kompetent ka përgjegjësinë përfundimtare për mbikëqyrjen e:

- (a) miratimin dhe regjistrimin e auditorëve ligjorë dhe firmave të auditimit;
- (b) miratimin e standardeve për etikën profesionale, kontrollin e brendshëm të cilësisë së firmave të auditimit dhe auditimin, përveç kur ato standarde janë miratuar ose aprovuar nga autoritetet e tjera të shtetit anëtar;
- (c) edukimin e vazhdueshëm;
- (d) sistemet e sigurimit të cilësisë;
- (e) sistemet disiplinore hetimore dhe administrative.

Autoriteti kompetent ka të drejtë, kurdoherë është e nevojshme, të fillojë dhe të kryejë hetime në lidhje me audituesit ligjorë dhe firmat e auditimit dhe të drejtën për të ndërmarrë veprime të përshtatshme.

Shtetet anëtare sigurojnë që, gjatë kryerjes së një auditimi ligjor, një auditues ligjor ose një firmë auditimi, dhe çdo person fizik në gjendje të ndikojë drejtpërdrejt ose indirekt në rezultatin e auditimit ligjor, është i pavarur nga entiteti i audituar dhe nuk është i përfshirë në vendimmarrjen e subjektit të audituar. Gjithashtu sistemi i sigurimit të cilësisë do të organizohet në atë mënyrë që të jetë i pavarur.

2.4 KËRKESAT BRENDA BASHKIMIT EVROPIAN MBI KONTROLLIN E CILËSISË - RREGULLORJA 537 E PARLAMENTIT EVROPIAN DHE E KËSHILLIT TË BASHKIMIT EVROPIAN

Ligji 10091/2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të ekspertit kontabël të regjistruar dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, reflekton kërkesat e kësaj rregullore ndër të cilat vlen të shpalosen disa dispozita kyçe si në vijim.

Audituesve ligjorë dhe firmave të auditimit u është besuar me ligj të kryejnë auditimet ligjore të njësive ekonomike me interes publik me qëllim rritjen e shkallës së besimit që ka publiku tek pasqyrat financiare vjetore dhe të konsoliduara të njësive ekonomike të tilla. Funkcioni i interesit publik i auditimit ligjor do të thotë se te cilësia e punës së audituesit ligjor ose firmës së auditimit mbështetet një komunitet i gjerë njerëzish dhe institucionesh. Një cilësi e mirë e auditimit kontribuon në funksionimin e rregullt të tregjeve përmes rritjes së paprekshmërisë dhe efikasitetit të pasqyrave financiare. Kështu, audituesit ligjorë përmbushin një rol me rëndësi sidomos për shoqërinë.

Është e rëndësishme të vendosen rregulla të hollësishme me qëllim që të sigurohet që auditimet ligjore të njësive ekonomike me interes publik të jenë të një cilësie adekuatë dhe të kryhen nga auditues ligjorë dhe firma auditimi që u nënshtrohen kërkesave të rrepta. Një qasje e përbashkët rregullatore do të duhej ta përmirësonte pacënueshmërinë, pavarësinë, objektivitetin, përgjegjësinë, transparencën dhe besueshmërinë e audituesve ligjorë dhe firmave të auditimit, që kryejnë auditimet ligjore të njësive ekonomike me interes publik, duke kontribuar në cilësinë e auditimeve ligjore në Bashkimin Evropian, pra duke kontribuar në funksionimin pa probleme të tregut të brendshëm, duke arritur në të njëjtën kohë një nivel më të lartë të mbrojtjes së konsumatorëve dhe investitorëve. Përgatitja e një akti më vete për njësitë ekonomike me interes publik, do të siguronte gjithashtu një harmonizim të njëjtë dhe zbatim të njëtrajtshëm të rregullave dhe do të kontribuonte kështu në një funksionim më të efektshëm të tregut të brendshëm. Këto kërkesa të rrepta është mirë të jenë të zbatueshme për audituesit ligjorë dhe firmat e auditimit vetëm për atë që këta kryejnë auditimet ligjore të njësive ekonomike me interes publik.

Ofrimi i disa shërbimeve të caktuara që nuk janë auditim ligjor (shërbime jo auditim) njësive ekonomike të audituara nga audituesit ligjorë, firmat e auditimit ose anëtarët e rrjeteve të tyre mund ta vënë në rrezik pavarësinë e tyre. Prandaj, është e përshtatshme të ndalohet ofrimi i disa shërbimeve të caktuara jo auditim siç janë shërbimet fiskale, të konsulencës ose këshillimit për njësinë ekonomike të audituar, ndërmarrjes mëmë të saj dhe ndërmarrjet e kontrolluara të saj brenda Bashkimit Evropian. Shërbimet që kërkojnë luajtjen e çfarëdo roli në administrimin ose vendim-marrjen e njësive ekonomike të audituar mund të përfshijnë drejtimin e kapitalit qarkullues, sigurimin e informacioneve financiare, optimizimin e proceseve të punës, drejtimin e mjeteve monetare, transferimin e çmimit, krijimin e efikasitetit të zinxhirit të furnizimit dhe të tjera të ngjashme me këto. Shërbimet e lidhura me financimin, strukturën dhe shpërndarjen e kapitalit dhe strategjinë e investimeve të njësive ekonomike të audituara është mirë të ndalohen, me përjashtim të dhënies së shërbimeve të tilla si shërbimet e vlerësimit të korrektesës së raportimit, dhe të tjera të përcaktuara në këtë rregullore.

Është mirë që t'u jepet mundësia Shteteve Anëtare të vendosin t'u lejojnë audituesve ligjorë dhe firmave të auditimit të ofrojnë shërbime të caktuara fiskale dhe vlerësuese, kur këto shërbime nuk kanë rëndësi materiale ose nuk kanë ndikim të drejtpërdrejtë, veçmas ose së bashku, në pasqyrat financiare të audituara. Kur këto shërbime përfshijnë një planifikim fiskal agresiv, është mirë që të mos konsiderohen si pa rëndësi materiale. Në këtë kuptim, është mirë që audituesi ligjor ose firma e auditimit të mos i ofrojë këto shërbime njësive

ekonomike të audituar. Është mirë që audituesi ligjor ose firma e auditimit të ketë mundësinë të ofrojë shërbimet jo auditim që nuk ndalohen sipas kësaj rregulloreje, nëse ofrimi i këtyre shërbimeve është aprovuar paraprakisht nga komiteti i auditimit dhe nëse audituesi ligjor ose firma e auditimit bindet se ofrimi i këtyre shërbimeve nuk përbën rrezik për pavarësinë e audituesit ligjor ose të firmës së auditimit i cili nuk mund të zvogëlohet në një nivel të pranueshëm përmes përdorimit të masave mbrojtëse.

Niveli i tarifave që merren nga një njësi ekonomike e audituar dhe struktura e tarifave mund të vënë në rrezik pavarësinë e audituesit ligjor ose të firmës së auditimit. Prandaj, është e rëndësishme të sigurohet që tarifat e auditimit të mos bazohen në asnjë formë kushtëzimi dhe që, kur tarifat e auditimit nga një klient i vetëm përfshirë edhe filialet e tij janë në nivel të konsiderueshëm, të parashikohet një procedurë e veçantë që përfshin komitetin e auditimit, për të siguruar kështu cilësinë e auditimit. Nëse audituesi ligjor ose firma e auditimit bëhen tejet të varur nga një klient i vetëm, është mirë që komiteti i auditimit të vendosë në bazë të një arsyetimi të duhur nëse audituesi ligjor apo firma e auditimit mund ose jo të vijojnë auditimin ligjor. Gjatë marrjes së këtij vendimi, komiteti i auditimit është mirë të marrë në konsideratë, ndër të tjera, rreziqet që i kanosen pavarësisë dhe pasojat që ka një vendim i tillë.

Me qëllim shmangien e konfliktit të interesit, ka rëndësi që audituesi ligjor ose firma e auditimit, përpara pranimi ose vijimit të një angazhimi për auditim ligjor të një njësie ekonomike me interes publik, të vlerësojë nëse përmbushen kërkesat për pavarësinë dhe në veçanti nëse lind ndonjë rrezik për pavarësinë si pasojë e marrëdhënies me njësinë ekonomike në fjalë. Audituesi ligjor ose firma e auditimit do të duhej ta konfirmonte pavarësinë e vet çdo vit përpara komitetit të auditimit të njësisë ekonomike të audituar dhe do të duhej të diskutonte me këtë komitet për çdo rrezik që i kanoset pavarësisë si edhe për masat mbrojtëse të përdorura për t'i zbutur këto rreziqe.

Një shqyrtim i shëndoshë i kontrollit të cilësisë së angazhimit për punën e kryer në çdo angazhim auditimi ligjor do ta ndihmonte rritjen e cilësisë së auditimit. Prandaj, audituesi ligjor ose firma e auditimit është mirë të mos e nxjerrë raportin e auditimit pa përfunduar ende shqyrtimi i kontrollit të cilësisë së angazhimit.

Rezultatet e auditimit ligjor të njësisë ekonomike me interes publik është mirë t'u prezantohen palëve të interesuara në raportin e auditimit. Për ta rritur besimin e palëve të interesuara tek pasqyrat financiare të subjektit të audituar, është sidomos e rëndësishme që raporti i auditimit të jetë i bazuar dhe i mbështetur në mënyrë solide me fakte. Krahës informacionit që kërkohet të

jepet sipas nenit 28 të Direktivës 2006/43/KE, është mirë që raporti i auditimit të përfshijë në veçanti informacion të mjaftueshëm për pavarësinë e audituesit ligjor ose firmës së auditimit dhe nëse auditimi ligjor është konsideruar i aftë ose jo për të zbuluar parregullsi, përfshirë edhe mashtrimet.

Për të siguruar një nivel të lartë besimi të investitorëve dhe konsumatorëve në tregun e brendshëm përmes shmangies së konfliktit të interesit, audituesit ligjorë dhe firmat e auditimit është mirë t'i nënshtrohen kontrollit mbikëqyrës së cilësisë nga autoritetet kompetente të pavarura nga profesioni i auditimit të cilat kanë kapacitetin, njohuritë në nivel eksperti dhe burimet e mjaftueshme.

Autoritetet kompetente kombëtare rekomandohet të kenë kompetencat e nevojshme për të kryer detyrat e tyre mbikëqyrëse, përfshirë kapacitetin për të shikuar të dhëna, për të marrë informacione dhe për të kryer inspekte. Është mirë që ato të specializohen në mbikëqyrjen e tregjeve financiare, në përmbushjen e detyrimeve të raportimit financiar ose në kontrollin mbikëqyrës të auditimit ligjor. Por, është mirë të jetë mundësia që mbikëqyrja e përmbushjes së detyrimeve të vendosura mbi njësitë ekonomike me interes publik të bëhet nga autoritetet kompetente përgjegjëse për mbikëqyrjen e këtyre njësive ekonomike.

Kontrolli i jashtëm i cilësisë së auditimit ligjor është themelor për një auditim të cilësisë së lartë. Kjo ua rrit besueshmërinë informacioneve financiare të publikuara dhe ofron një mbrojtje më të mirë për aksionarët, investitorët, kreditorët dhe palët e tjera të interesuara. Prandaj është mirë që audituesit ligjorë dhe firmat e auditimit të ishin objekt i një sistemi të kontrollit të cilësisë nën përgjegjësinë e autoriteteve kompetente, duke siguruar kështu objektivitet dhe pavarësi nga profesioni i auditimit. Shqyrtimet e kontrollit të cilësisë është mirë të organizohen në atë mënyrë që çdo auditues ligjor ose çdo firmë auditimi që kryen auditime të njësive ekonomike me interes publik të ishte objekt i një shqyrtimi të kontrollit të cilësisë në bazë të një analize të risqeve. Në rastin e audituesve ligjorë dhe firmave të auditimit që kryejnë auditime të njësive ekonomike me interes publik, por që nuk përfshihen në ato të përkufizuara në nenin 2, nën pika 17 dhe 18, të Direktivës 2006/43/KE, **ky shqyrtim do të duhej të bëhej të paktën çdo tre vjet dhe, në raste të tjera, të paktën çdo gjashtë vjet.**

3. SHËRBIMET E AUDITIMIT, KONTABILITETIT DHE RREGULLIMI PROFESIONIT KONTABËL

Profesioni kontabël përfshin profesionin e kontabilistit të miratuar dhe profesionin e audituesit ligjor të cilët ushtrojnë profesionin sipas përcaktimeve të dispozitave të ligjit nr. 10 091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar.

Në mbështetje të këtij ligji, **Audituesi Ligjor** (Ekspert Kontabël i Rregjistruar, emërtimi para ndryshimeve me ligjin 47/2016) është individ i miratuar nga autoritetet kompetente për të kryer auditime ligjore, si dhe i regjistruar në regjistrin publik të audituesve ligjor dhe shoqërive të auditimit, në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

Kontabilist i miratuar është personi fizik, profesionist i lirë, i regjistruar në regjistrin e njëres prej organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar, që kontraktohet nga personi juridik, për të kryer shërbime të kontabilitetit. Ai mund të kryejë edhe shërbime të tjera, të cilat nuk bien në kundërshtim me kërkesat e legjislacionit në fuqi.

Regjistri publik i audituesve ligjor është regjistri i audituesve ligjorë, audituesve ligjorë të huaj dhe shoqërive të auditimit, vendase e të huaja, të cilat autorizohen të angazhohen në auditimin ligjor të pasqyrave financiare, individuale dhe të konsoliduara të entiteteve që zhvillojnë veprimtarinë e tyre në Republikën e Shqipërisë. Organizata profesionale e audituesve ligjorë (IEKA) është struktura përgjegjëse që siguron mbajtjen dhe përditësimin e regjistrit publik të audituesve ligjorë dhe shoqërive audituese si dhe identifikimin e audituesit ligjor dhe të shoqërisë audituese në regjistrin publik, me një numër individual.

Regjistri publik i organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar është regjistri që duhet të mbajë çdo organizatë profesionale e njohur nga Bordi Mbikëqyrjes Publike në të cilën bëhet identifikimi i kontabilistëve të miratuar dhe të shoqërisë së kontabilitetit të cilat janë anëtare të organizatës profesionale përkatëse, të cilët janë të njohur për të kryer shërbime kontabiliteti apo shërbime të tjera të parashikuara në ligjin 10091/2009 i ndryshuar. Profesionin e kontabilistit të miratuar, nga personat që kanë kaluar

provimin e aftësisë profesionale, ushtrohet vetëm pas anëtarësimit të tyre në një organizatë profesionale të kontabilistëve të miratuar, të njohur nga bordi, e cila angazhohet për ndjekjen e standardeve profesionale, cilësisht të larta dhe për zbatimin e një kodi etike, që është në pajtim me kodin e etikës së IFAC-së. Organizmat profesionalë të kontabilistëve të miratuar mbajnë dhe publikojnë regjistrin e anëtarëve, i cili ndahet në katër seksionet e mëposhtme: a) anëtarë, persona fizikë aktivë; b) anëtarë, persona fizikë joaktivë; c) kandidatë; ç) shoqëri të kontabilistëve të miratuar.

Në mbështetje të dispozitave të ligjit nr. 10091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar i ndryshuar” profesionistët që kanë të drejtë të ofrojnë shërbime të auditimit ligjor qofshin ato si rrjedhojë e kërkesave ligjore por edhe në mënyrë vullnetare, janë Audituesit Ligjor të cilët janë certifikuar nga Komisioni i Provimeve të Aftësive Profesionale pranë Bordit të Mbikëqyrjes Publike (ose Autoriteti i Certifikimit përpara ndryshimeve ligjore me ligjin 47/2016) dhe të regjistruar në regjistrin publik nga Komiteti i Regjistrimit pranë organizatës profesionale të audituesve ligjor.

Gjithashtu, disa shërbime të tjera që ofrohen nga audituesit ligjor, krahas shërbimit të auditimit ligjor, ai mund të kryejë edhe shërbimet e kontabilitetit, shërbimet e rishikimit e të dhënies së sigurisë ose shërbime të tjera, sipas përcaktimeve të bëra për to në standardet dhe deklaratat e IAASB-së, kur ato janë në pajtim me natyrën e profesionit dhe me kërkesat e legjislacionit në fuqi. Në të gjitha këto raste duhet të zbatohen dispozitat e këtij ligji për ruajtjen e pavarësisë dhe shmangien e konfliktit të interes.

Vlen të theksohet se shërbimet e kontabilitetit të specifikuara në paragrafin më sipër, përveç audituesve ligjor ato kryehen edhe nga kontabilistët e miratuar.

Shërbimet e kontabilitetit përfshijnë:

- shërbimet e mbajtjes dhe përgatitjes së librave kontabël,
- shërbimet e mbajtjes dhe përgatitjes së librave fiskalë
- shërbimet e mbajtjes dhe përgatitjes së pagave,
- shërbimet e mbajtjes dhe përgatitjes së kontrollit dhe verifikimit të dokumentacionit kontabël,
- vlerësimet dhe analizat e kostos dhe kontabilitetit të drejtimit,
- vlerësimin dhe zbatimin e procedurave kontabël të përgatitjes së pasqyrave financiare,
- analiza financiare dhe këshillime përkatëse,

si dhe shërbime të tjera të ngjashme.

Në mbështetje të dispozitave të ligjit nr. 10091/2009, të gjitha shërbimet e kontabilitetit mund të kryhen vetëm nga kontabilistët e miratuar dhe audituesit ligjor, me kushtin që mos të kenë konflikt interesi dhe shërbimet e tyre të jenë në pajtueshmëri me kërkesat e kodit të etikës së Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve (IFAC).

Për më tepër, në mbështetje të dispozitave të ligjit 25/2018 “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”, edhe shërbimi i hartimit të pasqyrave financiare përveç rasteve kur personi fizik apo juridik ka një person të punësuar, ofrohet nga personi fizik i licencuar si kontabilist i miratuar apo auditues ligjor, si dhe personi juridik i organizuar si shoqëri auditimi apo shoqëri kontabiliteti, që ofron shërbimin e kontabilitetit, sipas kontratës së punës apo kontratës së shërbimit që ka me njësinë ekonomike dhe mban përgjegjësinë për hartimin e pasqyrave financiare.

Të gjitha institucionet apo subjektet private, të cilat angazhojnë ekspertë të jashtëm për të ofruar shërbimet e përshkruara më sipër, në mbështetje të dispozitave ligjore, duhet të konsiderojnë respektivisht profesionet e audituesit ligjor lidhur me shërbimet e auditimit ligjor, shërbimet e kontabilitetit, shërbimet e rishikimit e të dhënies së sigurisë ose shërbime të tjera, sipas përcaktimeve të bëra për to në standardet dhe deklaratat e IAASB-së, shërbimet e hartimit të pasqyrave financiare si dhe kontabilistët e miratuar lidhur me shërbimet e kontabilitetit dhe shërbimet e hartimit të pasqyrave financiare.

Bordi Mbikëqyrjes Publike, ka si qëllim që përmes sistemit të mbikëqyrjes publike të shërbimeve të këtyre profesionistëve, të rrisë sigurinë që këto shërbime të kryhen në një mjedis transparent, të kontrolluar dhe të kujdesshëm e në shërbim të interesit publik. Për sa më sipër, BMP shpreh disponibilitetin për të mbështetur të gjitha institucionet publike në kryerjen e veprimtarisë së tyre lidhur me vënien në dispozicion të çdo informacioni të parashikuar nga legjislacioni në fuqi që kontribuon në mbrojtjen e interesit të publikut.

4. AKTIVITETET KRYESORE TË REALIZUAR GJATË VITIT 2019

4.1 PROJEKTE

4.1.1 Projekti EQ-FINREP

Edhe përgjatë vitit 2019, BMP ka përfituar nga mbështetja e projektit të Bankës Botërore Enhacing Quality-Financial Reporting – Albania/ EQ-FINREP (Përmirësimi i Cilësisë së Raportimit Financiar për Shqipërinë) financuar nga qeveria Zviceriane (SECO) dhe zbatuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë. Në këtë kuadër, BMP përgjatë periudhës Nëntor-Dhjetor 2019 është asistuar nga një ekspert ndërkombëtar, i angazhuar si pjesë e këtij projekti nëpërmjet kontratës “International consultant to provide support POB inspection program for quality control of statutory audit in the financial statement of year 2018” Ref. No. AL-EQ-FINREP/II.5/IC -CS” (Konsulent ndërkombëtar për të siguruar mbështetjen e BMP në programin e inspektimit për kontrollin e cilësisë së auditimit ligjor në pasqyrën financiare të vitit 2018).

Konsulenti asistoi BMP në aktivitetet në vijim:

1. Rishikim të procesit të përzgjedhjes së angazhimeve të auditimit bazuar në metodologjinë e riskut. Këshillim të inspektorëve në identifikimin e faktorëve të riskut, cilët janë kryesorët dhe kanë materialitet sipas përmbajtjes së ekonomisë shqiptare. Rishikim të sistemit të pikëve që aplikohen dhe këshillimi përkatës i skuadrës për të bërë ndryshime e nevojshme.
2. Këshillimin e ekipit gjatë fazës së planifikimit, përfshirë emërimin e inspektorëve, përgatitjen e planit të inspektimit dhe afatet kohore, vendosjen e komunikimit me firmën e auditimit dhe dërgimin e pyetësorit të inspektimit.
3. Sigurimin e udhëzimeve për metodologjinë e punës për secilin angazhim të auditimit dhe sigurim të udhëzimeve për ekipin në lidhje me objektivat specifike të bazuar në secilën firmë auditimi ose angazhimi.
4. Drejtimin e punës në terren dhe trajnimin në punë të inspektorëve në lidhje me rishikimin e Sistemit të Kontrollit të Cilësisë së firmës dhe angazhimit të zgjedhur të auditimit.
5. Rishikimin e punës në terren të realizuar nga ekipi i inspektimit dhe konfirmimi se evidencat e duhura janë mbledhur gjatë inspektimeve në

mbështetje të vëzhgimeve / gjetjeve.

6. Ndihmesë të ekipit të inspektimit në hartimin e një strukture të dosjes së inspektimit dhe vendosjen e një sistemi referimi.
7. Përfundimin e komunikimit me firmën e auditimit (takimi i daljes), udhëheqjen e diskutimit për gjetjet, vlerësimin e komenteve nga firma / grupi i auditimit dhe sigurimin që çdo konstatim / vëzhgim / mangësi e mundshme shënohet në formën e komenteve. Ndihmesën e ekipit të inspektimit në përgatitjen e raportit të inspektimit, udhëheqjen e komunikimit përfundimtar me firmat e auditimit dhe ndihmesën e ekipit të inspektimit në përfundimin e raportit përfundimtar të inspektimit.
8. Asistencë dhënë BMP-së dhe strukturës mbështetëse për të realizuar 8 inspekte të auditimeve të njësive ekonomike në sektorin financiar dhe NIP-e të tjerë, si dhe asistuan në nxjerrjen e konkluzioneve të mëtijshme.

Inspektorët e BMP-së, në kuadër të këtij projekti, u asistuan nga eksperti ndërkombëtar për të planifikuar dhe kryer 8 inspektimet në terren, bazuar në metodologjinë dhe procedurat e përfshira në “Metodologjinë për kontrollin e sigurimit të cilësisë së auditimit ligjor” e miratuar nga BMP. Inspektimet në terren të shoqërive të auditimit dhe angazhimet e auditimit të përzgjedhura për rishikim u realizuan nga një ekip i përbërë nga katër inspektorë të BMP-së të udhëhequr nga eksperti i përzgjedhur me qëllimin e ofrimit të një procesi eficient dhe transparent.

Procesi i dërgimit të raporteve është ende në vijimësi. Megjithatë, në seksionin 6 janë përmbledhur disa nga gjetjet kryesore të hasura gjatë këtij procesi.

4.2 RREGULLORE TË REJA

Bordi i Mbikëqyrjes Publike gjatë vitit 2019, në funksion të forcimit të integritetit të institucionit, por edhe në drejtim të forcimit të kapaciteteve mbikëqyrëse ndërmori një sërë hapash si në drejtim të miratimit të rregulloreve të reja, ashtu edhe të amendimit të atyre ekzistuese. Kështu u miratuan dhe u rishikuan rregulloret si më poshtë.

4.2.1. Rregullore nr. 9 datë 27.02.2019 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të Kontabilistit të Miratuar dhe organizatave të tyre profesionale”.

Bazuar në nenin 1, pika 1 dhe 2; neni 2, pika 6; neni 5 pika 2; neni 51 pika 1, 2 dhe 3, të ligjit nr. 10091, datë 5.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar,

ishite i nevojshëm krijimi i një rregullore. Deri në fund të vitit 2018 u hartua drafti i parë i rregullores për funksionimin e këtij komisioni, i cili më pas i është kaluar për diskutim anëtarëve të Bordit dhe palëve të interesit për të marrë edhe mendimet e tyre. Rregullorja nr. 9 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të Kontabilistit të Miratuar dhe organizatave të tyre profesionale” është miratuar më datë 27/02/2019.

Kjo rregullore ka për qëllim rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të Organizatave të Kontabilistëve të Miratuar; rregullimin e profesionit të kontabilistit të miratuar dhe mbikëqyrjen e ushtrimit të profesionit të tij; parashikon procesin e monitorimit të edukimit të vijueshëm të Kontabilistëve të Miratuar që ushtrojnë profesionin si dhe atyre profesionistëve që kanë fituar titullin si Kontabilist i Miratuar të cilët nuk janë ushtrues të profesionit së bashku me procedurat e regjistrimit në regjistrin publik; parashikohen rregullat e përgjithshme për mbikëqyrjen e procesit të edukimit të vijueshëm si dhe plotësimin e të gjitha kërkesave ligjore të kontabilistëve të miratuar, si dhe procesin e mbikëqyrjes së organizatave profesionale të Kontabilistëve të Miratuar;

Gjithashtu, kjo rregullore parashikon procedurat e verifikimit të Kontabilistëve të Miratuar Aktivë dhe Kontabilistëve të Miratuar Jo-aktivë, si dhe kriteret për pajisjen me kartë profesionale.

Zbatimi i kërkesave të kësaj rregullore është realizuar përmes dy proceseve paralele. Procesi i parë përfshin mbikëqyrjen dhe njohjen e organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar e cila është përmbledhur në vijim të këtij raporti. Procesi i dytë përfshin verifikimin e plotë të dokumentacionit të parashikuar nga legjislacioni dhe kuadri rregullator në fuqi për të gjithë kontabilistët e miratuar ushtrues dhe jo ushtrues i cili kryhet përmes një komisioni të posaçëm ngritur pranë BMP-së, për të realizuar këtë verifikim. Rezultatet përkatëse të procesit të verifikimit të kontabilistëve të miratuar janë pasqyruar në seksionin e komisionit AD-HOC për verifikimin e veprimtarisë së kontabilistëve të miratuar.

4.2.2 Rregullorja nr. 10, datë 11.06.2019 “Për organizimin dhe funksionimin e komitetit të regjistrimit dhe përditësimin e regjistrit publik”

Kjo rregullore është hartuar në bazë të: nenit 5, pika a,b,c dhe f; nenit 11 pika 3; nenit 19; nenit 20; nenit 21; nenit 22; nenit 23; nenit 24; nenit 25; nenit 26; nenit 27; nenit 28 dhe nenit 29; nenit 30; nenit 31, si dhe nenit 60, pika 2 e ligjit nr.10091/2009, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” të ndryshuar me ligjin

47/2016, Statutin e Bordit të Mbikëqyrjes Publike, rregulloren nr. 2, datë 22.02.2018 “Për funksionimin e Komisionit të Provimeve të Aftësisë Profesionale dhe mbikëqyrjes së procesit të testimit të kandidatëve për auditues ligjor dhe kontabilist të miratuar”, si dhe bazuar në propozimin e ardhur nga këshilli drejtues i organizatës profesionale të audituesve ligjorë.

Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka miratuar këtë rregullore me vendimin nr. 24 në datë 11.06.2019. Në këtë rregullore parashikohen:

- Mënyra e organizimit dhe funksionimit të Komitetit të Regjistrimit;
- Procedurat e regjistrimit dhe të ç’regjistrimit nga regjistri publik i audituesve ligjorë dhe të shoqërive audituese vendase dhe të huaja;
- Procedurat e organizatës profesionale të audituesve ligjorë për pasqyrimin e ndryshimeve në regjistrin publik.
- Mbikëqyrja e veprimtarisë së Komitetit të Regjistrimit.

Kjo rregullore është mjaft e rëndësishme në veprimtarinë e audituesve ligjorë dhe shoqërive të auditimit, pasi pasqyrimi i tyre në regjistrin publik është elementi kryesor që u mundëson audituesve të ushtrojnë veprimtarinë e vet, sipas dispozitave të parashikuara nga ligji 10091/2009, i ndryshuar. Në këtë rregullore specifikohet i gjithë dokumentacioni i nevojshëm dhe procesi i verifikimit të tij si element thelbësor, përpara se Komiteti i Regjistrimit (ngritur pranë organizatës profesionale të audituesve ligjorë) të miratojë ose jo, kërkesën e subjektit për të ushtruar profesionin.

4.3 FUNKSIONIMI I KOMISIONEVE TË NGRITURA PRANË BMP

4.3.1 Komisioni Ad-Hoc “Për Verifikimin e Kontabilistëve të Miratuar”

Në zbatim të ligjit Nr. 10 091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” i ndryshuar, dhe të rregullores nr. 9 datë 27.02.2019 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të Kontabilistit të Miratuar dhe organizatave të tyre profesionale”, e ndryshuar, dhe vendimit nr. 21 datë 03.06.2019 të BMP “Për komisionin dhe procedurat e verifikimit të kontabilistëve të miratuar”, është bërë pasqyrimi lidhur me ecurinë e procesit të verifikimit si dhe rastet e shqyrtuara së bashku me rekomandimet përkatëse për subjektet për të cilët është përmbyllur tërësisht ky proces.

Nevoja për verifikimin e kontabilistëve të miratuar, erdhi jo vetëm si kërkesë për rregullim nga organizatat profesionale të kontabilistëve të miratuar, por edhe si rrjedhojë e mbështetjes nga institucionet ndërkombëtare për marrjen e

masave të duhura me qëllim përmirësimin e nevojshëm të cilësisë së raportimit financiar në vendin tonë. Mbështetur në të dhënat e vëna në dispozicion nga vetë organizatat profesionale të kontabilistëve të miratuar dhe të dhënave të marra përmes burimeve të tjera zyrtare, si dhe në mbështetje të kërkesave ligjore dhe ankesave të vazhdueshme të ardhura pranë Bordit të Mbikëqyrjes Publike, u konstatuan një sërë problematikash të ndryshme lidhur me ushtrimin e profesionit të kontabilistit të miratuar, të cilat e bënë jo vetëm të nevojshëm, por edhe të domosdoshëm këtë proces.

Ky proces është realizuar përmes Komisionit Ad-Hoc “Për verifikimin e Kontabilistëve të Miratuar”. Komisioni ka në përbërjen e tij ekspertë ligjorë dhe profesionistë kontabël jo ushtrues me një eksperiencë të konsiderueshme në sektorin privat dhe institucionet publike. Në vijim është bërë një përmbledhje e dosjeve të shqyrtuara, intervistave të zhvilluara, verifikimeve të mbyllura si dhe hapave të ndjekur përgjatë gjithë këtij procesi.

Tabela 1: Të dhëna mbi procesin e verifikimit të Kontabilistëve të Miratuar

Muaji	Dosje të shqyrtuara	Intervista të zhvilluara	Verifikime të mbyllura
Gusht	96	47	30
Shtator	114	80	50
Tetor	98	62	46
Nëntor	76	57	41
Dhjetor	58	53	32
Total	442	299	199

Grumbullimi i dokumentacionit

Grumbullimi dhe dorëzimi i dokumentacionit të kontabilistëve të miratuar është bërë drejtpërdrejtë nga subjekti KM si dhe përmes organizatave profesionale të kontabilitetit. Secila prej organizatave profesionale, që aplikuan për t’u njohur nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike, grumbulluan dokumentacionin prej anëtarëve të tyre dhe e vunë në dispozicion për verifikim të mëtejshëm. Organizatat kanë luajtur rolin e sekretariatit të jashtëm teknik për disa nga proceset që lidhen me grumbullimin dhe komunikimin e informacioneve të lidhura me anëtarët përkatës. Më pas ky dokumentacion verifikohet nga komisioni i posacëm pranë Bordit të Mbikëqyrjes Publike (Komisioni Ad-Hoc) sipas proceseve të parashikuara në vijim.

Verifikimi i dokumentacionit

Komisioni Ad-Hoc në kuadër të nisjes së procesit të verifikimit të dokumentacionit të Kontabilistëve të Miratuar, ka hartuar një formular për secilin KM, të ndarë në tre seksione:

Në seksionin e parë jepen të dhënat identifikuese për çdo KM të verifikuar si dhe adresa e mënyrat e kontaktit.

Në seksionin e dytë jepen të dhënat për statusin e tyre në organizatën profesionale ku janë anëtarësuar si dhe të dhëna në lidhje me pagesën e tarifës së verifikimit.

Në seksionin e tretë paraqiten të dhëna në lidhje me dokumentacionin e dorëzuar pranë OP-së dhe BMP-së, bazuar në pikën 10 të nenit 12, të rregullores nr. 9, si edhe komente për çështje apo problematika të ndryshme që mund të shtrohen nga Komisioni Ad-Hoc.

Intervistimi i KM-ve

Procedura e intervistimit të subjekteve është realizuar me qëllim saktësimin dhe qartësimin e Komisionit Ad-Hoc në lidhje me dokumentacionin e paraqitur për verifikim si dhe gjetje të ndryshme të konstatuara gjatë shqyrtimit të dosjes.

Disa nga pyetjet e intervistës kanë konsistuar mbi ushtrimin e profesionit: nëse kanë qenë administratorë apo ortakë në shoqëri të tjera kontabilitetit; numri mesatar i subjekteve për të cilat i ofron shërbime si dhe numri i punonjësve të angazhuar; ndjekja e kualifikimit të vijueshëm profesional sipas kërkesave ligjore dhe rregullatore; tematikat e trajtuara si dhe trajnime të tjera të ndjekura jashtë organizatës profesionale ku janë anëtarësuar. Subjektet KM janë pyetur gjithashtu lidhur me kontrollin e cilësisë të organizuar nga Organizata Profesionale përkatëse përgjatë 5 (pesë) viteve të fundit, rezultatet e tyre, si dhe masat e ndërmarra nga ata në kuadër të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, në përputhje me legjislacionin përkatës.

Procesi i intervistimit është realizuar përmes një procedure transparente të dokumentuar për secilin prej të intervistuarve. Në vijim të intervistës, për secilin subjekt është kërkuar dokumentacion plotësues në rastet kur ka pasur nevojë ose dokumentacion mbështetës për pyetjet e parashtruara në intervistë, me përjashtim të atyre rasteve të cilat për nga natyra e problematikave të konstatuara, janë adresuar të trajtohen pranë Komisionit të Investigimit dhe Disiplinës së Bordit të Mbikëqyrjes Publike ose komisionit që shqyrton pajtueshmërinë me kërkesat ligjore të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Në fund të çdo interviste, kontabilistëve të miratuar u është dhënë një pyetësor konfidencial për t'u plotësuar prej secilit prej tyre lidhur me procesin e verifikimit, vlerësimit të kuadrit rregullator, vlerësimit të punës së Komisionit Ad-Hoc dhe është arkivuar në një dosje të veçantë, e cila shërben si evidencë shitesë për monitorimin e të gjithë procesit të këtij komisioni.

Tabela përmbledhëse e vlerësimit të veprimtarisë së Komisionit Ad-Hoc, shprehur në përqindje për 299 intervista (vlerat janë të rrumbullakosura). Pyetjet në vijim janë të përmbledhura sipas natyrës.

	Jam plotësisht dakord	Jam dakord	Neutral / kundër / pa përgjigje	
Pyetjet e intervistës ishin të qarta.	91 %	8%	1%	100%
Pyetjet e intervistës kishin qëllim vlerësimin e veprimtarisë së KM-ve.	87%	12%	1%	100%
Anëtarët e Komisionit Ad-Hoc ishin të komunikueshëm dhe profesional.	96%	3%	1%	100%
Anëtarët e Komisionit Ad-Hoc iu përgjigjën pyetjeve të mundshme nga ana juaj.	94%	5%	1%	100%
Në opinionin tuaj, tregu i shërbimeve të kontabilitetit ka nevojë të përmirësohet?	91%	7%	2%	100%
Mendoni se cilësia e edukimit të vijueshëm profesional ndikon në cilësinë e shërbimeve të ofruara nga KM-të?	73%	21%	6%	100%

Njëkohësisht është kërkuar opinioni i KM-ve, në lidhje me problematika apo rekomandime të cilat ata mund të paraqesin me qëllim përmirësimin e profesionit në të ardhmen si nëpërmjet punës së Organizatave Profesionale të Kontabilistëve të Miratuar, ashtu edhe nëpërmjet veprimtarisë rregullore të Bordit të Mbikëqyrjes Publike.

Konstatime të adresuara nga kontabilistët e miratuar përgjatë intervistave dhe plotësimit të pyetësorëve:

- Të zbatohen eksperiencat më të mira të profesionit të KM-ve nga institucionet dhe organizatat profesionale të ngjashme ndërkombëtare;
- Bashkëpunim me institucione qeveritare për uljen e informalitetit, DPT, QKB dhe të tjera;

- Të rritet cilësia e shërbimit, rregullimi i tregut si dhe çmimet për shërbimet e ofruara;
- Të kërkohej nënshkrimi i Pasqyrave Financiare vetëm nga KM-të dhe moslejimi në QKB i regjistrimit të individëve që nuk janë KM, me përjashtim të rasteve ku ligji për kontabilitetin parashikon ndryshe.
- Për të punësuarit të cilët bëjnë deklarinë e Pasqyrave Financiare në QKB të lejohet vetëm nëse kanë qenë të punësuar pranë shoqërisë tregtare të paktën 6 (gjashtë) muajt e fundit
- Gjetje të konstatuara nga procesi i vlerësimit të kontabilistëve dhe masat e marra

Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka nisur verifikimin e të gjithë kontabilistëve të miratuar për të verifikuar pajtueshmërinë ligjore të veprimtarisë së tyre. Në përfundim të këtij procesi të gjithë kontabilistët e miratuar që ushtrojnë aktivitetin në përputhje me kërkesat ligjore, do të jenë pjesë e një regjistri të konsoliduar, i cili do të jetë publik në faqen elektronike të organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar, të njohur nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike si dhe në faqen zyrtare të Bordit të Mbikëqyrjes Publike.

Natyra e gjetjeve të konstatuara për kontabilistët e miratuar lidhet me :

- Moskryerjen e orëve të edukimit të vijueshëm;
- Mos dorëzimin e dokumentacionit të kërkuar (p.sh; Dëshminë e Penalitetit, NUIS për kryerjen e aktivitetit etj);
- Mangësi në justifikimin e kapaciteteve të brendshme të subjektit për numrin e klientëve dhe orët e faturuara;
- Angazhimin potencial në shërbime të lidhura me auditimin ligjor apo shërbime të cilat ligji parashikon që kryehen vetëm nga audituesit ligjor;
- Deklarimi i shërbimeve të ofruara nuk mbështetet mbi bazën e legjislacionit në fuqi;
- Problematika në strukturën e pronësisë së subjektit juridik;
- Problematika të cilat lidhen me disponimin e një rregullore për çështje të tilla si parandalimi dhe pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

Të gjitha rastet për të cilat gjetjet lidhen me tre pikat e para në paragrafin më sipër i janë deleguar organizatës profesionale të kontabilistëve të miratuar, për ta ndjekur përmes kontrollit të cilësisë ose investigimit të komisionit përkatës të ngritur pranë organizatës profesionale.

Për të gjitha rastet, të cilat nga konstatimi i bërë përgjatë procesit të verifikimit të veprimtarisë së kontabilistëve, janë konstatuar gjetjet e lidhura me katër

pikat e fundit të paragrafit më sipër, janë trajtuar ose janë duke u trajtuar drejtëpërdrejtë nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike.

Për të gjitha rastet, në të cilat si rrjedhojë e konstatimeve të këtyre shkeljeve, në mbështetje të evidencave të vëna në dispozicion pranë BMP-së ose për të cilat nuk janë venë në dispozicion evidenca shtesë, nuk është bërë njohja e tyre nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike për tu pasqyruar në regjistrin përfundimtar të kontabilistëve të miratuar.

4.3.2 Komisionit të Provimeve të Aftësive Profesionale

Komisioni i Provimeve të Aftësive Profesionale (KPAP), i krijuar më 29.03.2018, në zbatim të nenit 17 dhe 18 të ligjit 10091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjorë dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, ka për objekt të veprimtarisë organizimin dhe realizimin e testeve, në kuadrin e provimit përfundimtar të aftësive profesionale të kandidatëve për AL dhe KM.

KPAP përbëhet nga pesë anëtarë, të cilët emërohen nga BMP për një periudhë 4 (katër) vjeçare, sipas propozimeve të mëposhtme:

- a. kryetari nga Ministri i Financave;
- b. dy anëtarë nga organizata profesionale e audituesve ligjorë;
- c. një anëtar nga organizmat profesionalë apo Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit;
- ç. një anëtar nga profesorati i fushës së universiteteve.

Përmes një procesi vlerësimi me pikë të dosjes së kandidatëve për t'u përzgjedhur si anëtarë të KPAP-së, BMP përzgjedh dhe emëron kandidatët fitues të propozuar nga institucionet e përcaktuara në germet c) dhe ç) të pikës 2 me shumicë të thjeshtë të anëtarëve pjesëmarrës. Procesi i vlerësimit bëhet nga një komision “ad-hoc” nga struktura mbështetëse, që bën vlerësimin e aplikimeve dhe ia paraqet BMP-së për vendim-marrje. Sistemi i vlerësimit miratohet me vendim të veçantë nga BMP-ja në momentin e shpalljes së vendeve vakante duke konsideruar eksperiencën profesionale, titujt shkencorë dhe të tjera kritere të përcaktuara në vendimin e BMP-së.

KPAP ka kryer veprimtarinë e tij, në zbatim të misionit të vet të përcaktuar nga ligji dhe nga aktet e tjera rregullatore, sikurse është:

- Rregullorja Nr. 2, datë 22.02.2018 “Për funksionimin e KPAP dhe të Mbikëqyrjes së procesit të testimit të kandidatëve për AL dhe KM”;
- Rregullorja Nr. 6, datë 31.05.2018 “Për procedurat e testimit dhe sistemin e vlerësimit në provimin e aftësive profesionale të kandidatëve për AL dhe KM”.

Disa nga aktivitetet kryesore të zhvilluara nga KPAP përmbliken si më poshtë:

- U miratua kalendari i provimeve për sezonin e vitit 2019, u organizua puna administrative nga IEKA, i cili përmes sekretarisë teknike publikoi informacionet, grumbulloi aplikimet dhe i përpunoi të dhënat në kohën e duhur.
- Bazuar në informacionet e përpunuara nga sekretaria teknike, KPAP miratoi listën e kandidatëve që plotësonin kriteret, dhe trajtoi e shqyrtoi me seriozitet dhe në përputhje me ligjin, rregulloret dhe aktet e tjera rregullatore të miratuara nga BMP, kërkesat dhe ankesat e kandidatëve.
- Në lidhje me administrimin e procesit të testimit, KPAP, mori të gjitha masat e karakterit teknik dhe administrativ, që provimi në të gjitha disiplinat të realizohej në kushte të barabarta për kandidatët, në përputhje me programin e miratuar dhe sipas të gjitha kërkesave të ligjit 10091/2009 dhe Rregulloreve për organizimin e procesit të provimeve.

Hapat e ndërmarrë për përmirësimin e procesit të organizimit të provimeve:

Bordi i Mbikëqyrjes Publike, nga konstatimi i diferencave të kalueshmërisë me periudhat paraardhëse si dhe raportimit nga ekspertë të ndryshëm për problematika të lidhura me hartimin dhe cilësinë e tezave të provimit, kërkoi nga Banka Botërore angazhimin e një eksperti ndërkombëtar rishikimin e plotë të situatës, kërkesë e bërë edhe nga zv.Ministri i Financave dhe Ekonomisë.

Banka Botërore angazhoi një nga ekspertët më të mirë të fushës, z. David Brookfield, i cili është njëkohësisht përgjegjës për kontrollin e cilësisë së procesit të provimeve pranë një prej organizatave ndërkombëtare më të njohura profesionale me një reputacion të pa diskutueshëm botëror, Instituti i Kontabilistëve të Miratuar të Anglisë dhe Uellsit (ICAEW). Z. Brookfield kreu dy misione në terren ku organizoi një sërë takimesh me të gjithë palët e përfshirë dhe zhvilloi një workshop për paraqitjen e raportit të diagnostikimit dhe gjetjeve të konstatuara dhe nevojës për përmirësimin e këtyre proceseve.

Disa nga gjetjet kryesore lidhen pikërisht me metodologjinë e hartimit të tezave, por edhe me profilin e ekspertëve që duhet të angazhohen dhe trajnohen për hartimin e këtyre tezave. Gjithashtu, në këtë raport i jepet shumë rëndësi vettingut të plotë të çdo individi të përfshirë në proces, qoftë në hartimin e tezave apo fondit të pyetjeve, ashtu edhe në korrigjimin e tyre, procedurave të intervistimit, eksperiencës dhe profilin e tyre nisur nga fakti se ky komision

për nga kërkesat e dispozitave ligjore shfaq një kompleksitet në mënyrën e organizimit dhe funksionimit, pasi procesi i emërimit të tyre më tepër sesa një natyrë procedurale ka një natyrë formale duke qënë se propozimet për emërim vijnë nga institucione të tjera. Rëndësi i është dhënë edhe hartimit të kurrikulave, programeve dhe materialeve të nevojshme për kandidatët, por gjithashtu një fokus të veçantë ka pasur zbatimin e standardit ndërkombëtar të edukimit IES 6, i cili kërkon procedura që lidhen me filtrimin dhe testimin e njohurive teorike të kandidatëve, përpara se të regjistrohen për të dhënë provimet e aftësive profesionale.

Gjithashtu, Bordi i Mbikëqyrjes Publike, me vendimin nr. 37 datë 18.10.2019, me qëllim përmirësimin e mëtejshëm të këtij procesi të rëndësishëm, vendosi nisjen e procedurave të verifikimit të procesit të provimeve të aftësive profesionale të sezonit 2019; ngritjen e një grupi pune më përfaqësues nga të gjitha institucionet e lidhura me profesionin si dhe ekspertë nga rajoni apo profesionist të certifikuar në UK vendet e Komunitetit Europian për të kontribuar në zbatimin e rekomandimeve të Bankës Botërore për verifikimin e të gjithë procesit të organizimit të provimeve të aftësive profesionale të sezonit 2019 dhe përgatitjen e një raporti gjithëpërfshirës lidhur me problematikat e procesit; grupi i punës do të përbëhet nga tre ekspertë dhe do të ngrihet brenda 30 ditëve nga mbyllja e të gjitha proceseve të rishikimit; raporti i përgatitur nga grupi i punës me autorizimin e drejtorit ekzekutiv do të përcillet pranë komisionit ligjor, për verifikimin e përputhshmërisë ligjore të veprimeve lidhur me procesin e sezonit të provimeve të sezonit 2019. Kjo procedurë do të kryhet përpara finalizimit dhe lëshimit të certifikatave.

4.3.3 Komisioni i Investigimit dhe Disiplinës

Në mbështetje të ligjit 10091/2009, i ndryshuar dhe në kuadër të përmbushjes së përgjegjësisë që rrjedhin nga rregullorja Nr.4, datë 29.03.2018 “Për investigimin dhe procedurat për marrjen e masave disiplinore”, Bordi i Mbikëqyrjes Publike nëpërmjet Vendimit Nr. 30, datë 15.07.2019 ngriti pranë tij Komisionin e Investigimit dhe Disiplinës (KIDB).

KIDB përbëhet nga 3 anëtarë, Kryetari dhe dy anëtarët të cilët zgjidhen nga inspektorët e Strukturës Mbështetëse ose ekspertë të jashtëm, si dhe 2 anëtarë të cilët thirren për raste të veçanta të lidhura me çështje që për nga natyra kanë një kompleksitet më të madh.

Në pajtim me nenin 4 të rregullores nr.4, KIDB konfirmon që në fillim të çdo procesi shqyrtimi për përcaktimin dhe propozimin e masave disiplinore, se çdo anëtar i caktuar për të shqyrtuar rastin nuk është i lidhur apo ka interesa në

çështjen që investigohet. Nëse ka konflikt që në fillim ose nëse konflikti lind gjatë procesit të shqyrtimit, anëtari është i detyruar të largohet menjëherë nga procesi i vendim-marrjes së KIDB.

Nenet 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 dhe 18 të kësaj rregulloreje përcaktojnë mënyrat e nisjes së procedurës nga BMP, trajtimin e saj dhe procesin e vendim-marrjes si në vijim:

1. Rastet kur do të nisi procesi i investigimit do të jetë sipas qasjeve të mëposhtme:

- a. *Qasja e bazuar në ankesat: Investigimi nis si rrjedhojë e marrjes së një ankese nga një subjekt ndaj kujt do subjekti të mbikëqyrjes publike nga BMP;*

Ankesat e ardhura pranë BMP duhet të jenë në formë të shkruar dhe duhet të përmbajnë të dhëna të rëndësishme për fakte dhe rrethana të ekzistencës së një sjelljeje të keqe apo papajtueshmërie, mbi të cilën mund të gjykohej për kryerjen e nje procesi investigimi.

Ankesa duhet të përmbajë minimalisht këto elemente:

- Të dhëna mbi ankuesin, të identifikuar në mënyrë të qartë;
- Të dhëna mbi subjektin e mbikëqyrjes objekt i ankesës;
- Përshkrimin e shkeljeve të supozuara apo rrethanave konkrete të pretenduara dhe kohën e ndodhjes së tyre;
- Dokumentet apo burimet mbështetëse të atyre fakteve apo rrethanave të pretenduara;

Rastet e përgjithshme kur ankesat vijnë të paidentifikuara nuk do të konsiderohen me përjashtim të atyre rasteve kur natyra e informacionit është e tillë që vihet në rrezik interesi publik dhe çenohet mënyra e organizimit dhe veprimtarisë së profesionit.

Ankesat ndaj subjekteve të mbikëqyrjes, regjistrohen pranë Strukturës Mbështetëse dhe brenda 3 ditëve pune i përcillen zyrtarisht për shqyrtim KIDB dhe njëkohësisht informohet kryetari i BMP.

Përfundimi i verifikimit të ankesës nga KIDB bëhet në përputhje me rregulloren nr 4.

- b. *Qasja e bazuar në informacionin e marrë si rrjedhojë e procesit të kontrollit të cilësisë. Investigimi i mëtejshëm i rasteve kur rezultatet e kontrollit të cilësisë janë të pakënaqshme, me autorizim të BMP-së;*

Procedura e investigimit të mëtejshëm për rastet kur rezultatet e kontrollit të cilësisë janë të pakënaqshme bëhet me autorizim të BMP-së. Kontrolli i cilësisë, për qëllime të kësaj rregulloreje lidhet me kontrollin e cilësisë së kryer ndaj

audituesit ligjor dhe shoqërive të auditimit, por edhe me kontrollin e cilësisë së kryer ndaj shoqërive të kontabilistëve të miratuar në përputhje me kuadrin rregullator të miratuar nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike. Koha dhe afatet për nisjen dhe përfundimin e procedurës së investigimit duhet të përcaktohen në autorizimin e investigimit, i cili mund të shtyhet nga kryetari i BMP-së bazuar në kërkesën e KIDB, për shkaqe të arsyeshme e të argumentuara.

Në mbështetje të procesit të kontrollit të cilësisë, së audituesit ligjor dhe të shoqërive të auditimit, në pajtim me kuadrin rregullator të përmendur më lart, Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka miratuar me vendimin nr.39 të datës 18.10.2019, notat vlerësuese për t'u përdorur në përfundim të procesit të kontrollit të cilësisë prej inspektorëve. Vendimi përcakton që subjektet e vlerësuar me notën D dhe F nga relacioni i raporteve përfundimtare konsiderohen 'dobët' dhe në përputhje me kuadrin ligjor dhe rregullator i nënshtrohen procesit të investigimit.

Ky sistem vlerësimi shërben edhe si referencë, për auditimin e fondeve të rindërtimit, në zbatim të nenit 39 të Aktit Normativ Nr.9, datë 16.12.2019, "Për përballimin e pasojave të fatkeqësisë natyrore", miratuar me ligjin nr. 97/2019 "Për miratimin e aktit normativ, me fuqinë e ligjit, nr. 9, datë 16.12.2019, të këshillit të ministrave, "Për përballimin e pasojave të fatkeqësisë natyrore".

Struktura mbështetëse, në përfundim të procesit të kontrollit të cilësisë, përgatit një raport përmbledhës mbi ecurinë e procesit si dhe relacionet përkatëse për raportet individuale të subjekteve të inspektuara. Ky raport i paraqitet Bordit për miratim.

c. Qasja e bazuar në informacionin e marrë nga palë të jashtme:

Investigimi nis si rrjedhojë e marrjes së informacionit nga palë të jashtme të cilat vihen në dijeni dhe raportojnë pranë BMP-së për shkelje të mundshme nga subjektet e mbikëqyrjes;

Në rastet kur BMP disponon informacione të marra nga burime të sigurta, që tregojnë për mundësinë e sjelljes së keqe, shkeljeve apo papajtueshmërisë së subjekteve të mbikëqyrjes, ai autorizon KIDB për shqyrtimin e mundësisë së nisjes së procesit të investigimit.

Investigimi mbi bazën e informacioneve – jo ankesë, mund të kryhet si për veprimtarinë e drejpërdrejtë profesionale ashtu dhe për çështjet që lidhen me zbatimin e detyrimeve të tjera që rrjedhin nga kuadri rregullator/ligjor si subjekt i mbikëqyrjes.

Për investigimet mbi bazën e informacioneve – jo ankesë koha dhe afatet duhet të përcaktohen në autorizimin e investigimit. Ky afat mund të shtyhet nga

kryetari i BMP-së bazuar në kërkesën KIDB vetëm për shkaqe të arsyeshme e të argumentuara.

ç. *Qasja me kërkesë të BMP-së: (e miratuar me shumicë të thjeshtë) bazuar në një rast të justifikuar i cili ka natyrë publike ose jo.*

Për raste apo çështje të cilat kanë ardhur në vemëndjen e anëtarëve të BMP-së, për të cilat ka dyshime të arsyeshme se ka një shkelje të kuadrit rregullator/ ligjor mund të nisë një procedurë investigimi. Propozimi për përfshirjen në rendin e ditës për vendim-marrje në mbledhjet e BMP-së bëhet sipas dispozitave të parashikuara në statutin e miratuar të BMP-së. Pasi është përfshirë në rendin e ditës dhe është paraqitur për vendim-marrje nisja e procedurës së investigimit (e cila duhet të jetë e bazuar në një rast të justifikuar i cili ka natyrë publike ose jo) BMP autorizon KIDB të fillojë inspektimin.

2. Mbështetur në katër qasjet e mësipërme BMP nis procedurat e investigimit dhe shqyrtimit të evidencave përmes inspektorëve të strukturës mbështetëse pjesë e KIDB-së.

KIDB ka përgjegjësinë e trajtimit të sigurtë dhe konfidencial të dokumentave dhe evidencës që merr nga palët. Për të përmbushur misionin e tij, KIDB ka të drejtë t'u kërkojë subjekteve të mbikëqyrjes dhe palëve të treta informacionet dhe dokumentacionin e nevojshëm për të arritur në konkluzionet e duhura për çështjen që investigohet. Subjektet e Mbikëqyrjes duhet të bashkëpunojnë në proceset e investigimit dhe t'iu përgjigjen në kohë të arsyeshme të gjitha komunikimeve të bëra nga KIDB. Subjektet e Mbikëqyrjes të cilët nuk bashkëpunojnë apo nuk i përgjigjen në kohë komunikimeve, i nënshtrohen sanksioneve të parashikuara për rastet e mosdhënies së informacionit apo dhënies së informacionit të gabuar në pajtim me dispozitat e parashikuara në ligjin 10091/2009, i ndryshuar.

Në përfundim të procesit KIDB vë në dijeni BMP-në nëpërmjet një relacioni përshkrues, i cili përmban:

- a. Objektin e verifikimit;
- b. Pretendimet e ngritura nga ana e ankuesit;
- c. Pretendimet apo arsyetimet e mundshme të subjektit të mbikëqyrjes;
- ç. Referencë të dokumentave, faktet dhe rrethanat që përbëjnë shkelje në referim të ligjit dhe standardeve profesionale;
- d. Përmbledhjen e të dhënave kryesore të rastit të verifikuar;
- dh. Përfundimet nëse ekzistojnë në rastin konkret shkelje të ligjit, të standardeve teknike, profesionale dhe të kërkesave etike përfshirë edhe gjithë kuadrin rregullator të zbatueshëm si dhe vlerësimin nëse ato përbëjnë ose jo shkaqe

të arsyeshme për marrjen e masave disiplinore;

e. Propozimin lidhur me trajtimin e mëtejshëm të verifikimit.

3. Inspektorët e ngarkuar me këtë përgjegjësi dorëzojnë një raport me evidencat e grumbulluara pranë BMP-së.

Në përfundim të një procedure investigimi dhe përpilimit të propozimit, KIDB harton një relacion shpjegues dhe përcakton propozimin për vendimin që duhet marrë. Relacioni së bashku me propozimin për masën që duhet marrë i dërgohen për një opinion ligjor personelit që merret me çështjet ligjore dhe vetëm pas marrjes së një opinion ligjor ky relacion së bashku me opinionin ligjor i kalon për shqyrtim Bordit të Mbikëqyrjes Publike. Në rastet kur natyra e çështjes kërkon njohuri të tilla, të cilat e limitojnë personelin që merret me çështje ligjore për të dhënë një opinion të plotë, personeli për çështjet ligjore mund të kërkojë që çështja të kalojë pranë komisionit për çështjet ligjore duke adresuar edhe nevojën e ekspertëve të jashtëm të cilët mund të jenë të nevojshëm për të mbështetur plotësisht opinionin ligjor.

BMP rishikon të gjithë evidencën dhe faktet e grumbulluara dhe mbledhet për të marrë vendim.

Në funksion të zbatimit të rregullores nr.4, me Vendimin nr.28, datë 15.07. 2019 është miratuar Manuali nr.1, datë 15.07.2019 “Për investigimin dhe Procedurat për Marrjen e masave Disiplinore”.

KIDB gjatë vitit 2019 ka zhvilluar 13 mbledhje dhe ka marrë 25 vendime.

Ndër çështjet kryesore të trajtuara janë:

- Shqyrtimi i listës së Audituesve Ligjorë dhe Subjekteve Juridike të cilët nuk kanë sjellë informacion pranë BMP-së dhe trajtimi sipas rregullores;
- Zhvillimi i seancave dëgjimore ku u thirrën 11 AL & 4 shoqëri auditimi. Nuk u paraqitën 5 AL & 1 shoqëri auditimi;
- Diskutim dhe vendim-marrje mbi listën e 15 Kontabilistëve të Miratuar të propozuar nga Komisioni AD-HOC dhe të miratuar nga anëtarët e Bordit për investigim dhe zhvillimi i seancave dëgjimore me KM për shqyrtimin e problematikave.

Në vijim, në mbështetje edhe të kuadrit ligjor e rregullator e në përmbushje të përgjegjësisë ligjore, edhe pse jo një qëllim në vetvete, BMP ka ndërmarrë edhe një sërë masash administrative duke filluar nga gjobë e deri në pezullim licence për audituesit ligjor. Edhe pse në filozofinë e BMP-së mbizotëron qëllimi për të edukuar dhe orientuar audituesit dhe profesionistët kontabël për të kryer një punë cilësore, masat administrative janë veprimi i fundit për të ndikuar në këtë drejtim.

4.3.4 Komisioni Ligjor

Komisioni Ligjor i BMP-së është ngritur me vendimin nr. 31, datë 15.07.2019 të Bordit të Mbikëqyrjes Publike me qëllim:

- hartimin e projekt-rregulloreve, projekt-vendimeve dhe shqyrtimin e çështjeve e tjera që paraqiten në BMP-së;
- dhënien e opinionëve ligjore mbi çështjet e shqyrtuar nga KIDB, kur natyra e tyre kërkon njohuri të tilla, të cilat e limitojnë personelin që merret me çështje ligjore për të dhënë një opinion të plotë, sipas rregullores së investigimit;
- shqyrtimin e propozimeve të KIDB dhe relacioneve përkatëse mbi masat disiplinore për subjektet e ligjit nr. 10091, datë 5.3.2009, “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, të ndryshuar dhe përgatitjen e opinionit përkatës ligjor, i cili i kalon për shqyrtim Bordit të Mbikëqyrjes Publike;
- ofrimin e këshillimit ligjor për Komisionet dhe organet e tjera administrative të ngritura pranë BMP-së;-
- shqyrtimin e ankesave lidhur me pajtueshmërinë ligjore dhe rekomandimin e vendimeve mbi masat që duhen marrë;
- kryerjen e kontrollit të brendshëm të cilësisë lidhur me zbatimin e procedurës ligjore, mbi baza përzgjedhje, për dosjet e rekomanduara pozitivisht nga inspektorët, me kërkesë të Drejtorit Ekzekutiv.
- shqyrtimin e të gjitha vendimeve të Bordit lidhur me masat e marra, kuadrin rregullator dhe proceset që prekin funksionimin dhe veprimtarinë e BMP-së.

Anëtarët e këtij komisioni kanë eksperiencë të gjatë në fushën e drejtësisë, ku vlen të përmendim se një prej anëtarëve i specializuar në SHBA, Gjermani dhe Itali, është i angazhuar si Drejtor Juridik në një nga dikasteret e Ekzekutivit si dhe aktualisht është lektor i ASPA-s për Kodin e Procedurave Administrative; gjithashtu një prej anëtarëve është i specializuar në Gjermani e Itali dhe ka eksperiencë si ekspert në Gjykatën e Lartë, Gjykatën Kushtetuese si dhe ka eksperiencë pedagogjike në universitet; si dhe një prej anëtarëve është drejtor i Departamentit Juridik në një prej bankave më të rëndësishme të nivelit të dytë në Shqipëri si dhe anëtare e komisionit pranë Departamentit të Administratës Publike për Trupën e Nivelit të lartë Drejtues.

Në vijim të objektit të veprimtarisë së tij ky komision ka trajtuar çështjet si më poshtë:

- Hartimi i rregullores së organizmit dhe funksionimit të Komisionit Ligjor të BMP-së.

- Oponencë ligjore ndaj “Projekt-rregullores së organizimit dhe funksionimit të Komisionit të Parandalimit të Pastrimit të Parave të Bordit të Mbikëqyrjes Publike”.
- Oponencë ligjore mbi ndryshimet në rregulloren nr. 5, datë 29.03.2018 “Për organizimin dhe funksionimin e Strukturës Mbështetëse të Bordit të Mbikëqyrjes Publike”.
- Opinion ligjor në lidhje me shkresën nr. 13896/1 si dhe urdhrin nr. 280 datë 22.07.2019 të dërguar nga Ministria e Financës dhe Ekonomisë, bashkë me raportin e grupit të punës të ngritur në zbatim të këtij urdhri.
- Opinion ligjor në lidhje me raportin e Kontrollit të Lartë të Shtetit të dërguar nga Ministria e Financës dhe Ekonomisë.
- Opinion ligjor në lidhje me shqyrtimin e masave të përcaktuara nga Komisioni i Investigimit dhe Disiplinës (KIDB) për 12 (dymbëdhjetë) Auditues Ligjorë dhe Shoqëri Auditimi që kanë qenë subjekt i këtyre masave.
- Opinion ligjor në lidhje me tagrin e përfaqësimit të BMP-së;
- Opinion ligjor në lidhje me shqyrtimin e masave të përcaktuara nga Komisioni i Investigimit dhe Disiplinës (KIDB) për 2 (dy) Auditues Ligjorë dhe Shoqëri Auditimit që kanë qenë subjekt i këtyre masave.
- Opinion ligjor në lidhje me shkresën nr. 464, datë 05.12.2019 me lëndë: “Për efektet e hyrjes në fuqi të VKM nr. 17, datë 16.01.2019 të Këshillit të Ministrave”.
- Opinion ligjor në lidhje me shkresën nr. 465, datë 05.12.2019 me lëndë “Mbi publikimin e masave disiplinore në regjistrin publik të IEKA-s”.

4.3.5 Komisioni për Trajtimin e çështjeve të Parandalimit dhe të Pastrimit të Parave

Komisioni për Trajtimin e Çështjeve të Parandalimit dhe Pastrimit të Parave për Subjektet e Mbikëqyrjes së Bordit të Mbikëqyrjes Publike, i krijuar me Vendimin Nr. 29, datë 15.07.2019 të Bordit të Mbikëqyrjes Publike ka zhvilluar tre mbledhje.

Vlen për të theksuar se një prej anëtarëve të këtij komisioni ka eksperiencë të gjatë në sistemin e drejtësisë, eksperte dhe lehtësuese në Shkollën e Magjistraturës si dhe pedagoge e jashtme në universitet; një prej anëtarëve ka eksperiencë të gjatë në fushën pedagogjike, si auditues i brendshëm si dhe eksperience pedagogjike në universitet.

Çështjet kryesore të trajtuara nga ky komision janë si në vijim:

- Përmbledhje informuese mbi planin e veprimit për zbatimin e rekomandimeve të komitetit Moneyval të KIE;
- Raportimi me kërkesë të ICRG (International Co-operation review Group) e FATF (Financial Action Task Force) mbi masat e marra për rritjen e efektivitetit, që konsistojnë në statistika, shembuj, të dhëna për trajnime e takime, rezultate të matshme pune përgjatë periudhës 2018 – 2019;
- Shqyrtimi i kërkesës nga DPPP për mbështetjen dhe angazhimin e BMP-së për evidentimin dhe përcaktimin e subjekteve potencialë për inspektim, sipas nivelit të riskut, lidhur me çështjet për PPP/FT;
- Diskutim dhe vendim-marrje mbi listën e 4 Kontabilistëve të Miratuar të propozuar nga Komisioni AD-HOC dhe të miratuar nga anëtarët e Bordit për investigim të mëtejshëm.
- Draftimin e amendimeve në kuadrin rregullator që lidhen me procedurat e verifikimit të pronarit të fundit përfitues për subjektet që ofrojnë shërbime në fushën e auditimit ligjor dhe shërbime në fushën e kontabilitetit.

4.4. RITJJA E KAPACITETEVE TË STAFIT MBËSHTETËS

Gjatë viti 2019, një vëmendje e veçantë i është kushtuar rritjes së kapaciteteve në staf të BMP-së. Gjatë kësaj periudhe, nëpërmjet ekspertëve vendas dhe të huaj, si dhe partnerëve ndërkombëtarë janë zhvilluar një sërë sesionesh trajnime dhe asistence teknike me stafin e strukturës mbështetëse.

Trajnimet janë zhvilluar në mënyrë të vazhdueshme në tre mënyra.

Janë zhvilluar trajnime me video konference në bashkëpunim me Bordin e Mbikëqyrjes Publike të Abu Dabit lidhur me çështje të kontrollit të cilësisë.

Janë zhvilluar trajnime të brendshme të strukturës mbështetëse lidhur me çështje të raportimit financiar, kontrollit të cilësisë, dispozitave ligjore, çështjeve të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Gjithashtu janë zhvilluar trajnime në terren të strukturës mbështetëse përmes bashkëpunimit me Forumin Ndërkombëtar të Rregullatorëve të Pavarur (IFIAR), Komitetin e Bordeve Evropiane të Mbikëqyrjes së Auditimit, Bankës Botërore për çështje të lidhura me :

- Kontrollin e cilësisë së audituesve ligjorë
- Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar
- Teknologjinë e informacionit në auditim
- Investigimin dhe marrjen e masave disiplinore

- Ndryshimet në sistemin e pagesave

Pavarësinë e autoriteteve rregullatore të mbikëqyrjes publike të profesionit kontabël

Qëllimi kryesor i këtyre trajnimeve ka qenë rritja dhe zhvillimi i kapaciteteve të inspektorëve të strukturës mbështetëse.

5. VËSHTRIMI I PËRGJITHSHËM MBI SHËRBIMET E AUDITIMIT

5.1. CILËSIA NË AUDITIM

Auditimi është një e mirë publike, ai i jep siguri palëve të interesuara për integritetin dhe cilësinë e informacionit financiar në tregun e kapitalit dhe formon bazën për vendim-marrje në investime. Auditimi i ofron një siguri të arsyeshme drejtuesve të shoqërive mbi integritetin e shoqërisë. Një shoqëri e drejtuar mirë, transparente dhe e përgjegjshme nuk gjeneron vetëm kapital për të financuar më shumë investime, por i jep besim punonjësve që puna e tyre është e sigurtë dhe furnitorëve që do të paguhen në të ardhmen.

Në të njëjtën kohë nevoja për cilësi më të lartë të auditimit vjen gjithmonë e në rritje, edhe për shkak të nivelit më të lartë në pritshmëritë që ka vetë biznesi. Si rrjedhojë, aktet rregullatore, metodologjitë e reja të miratuara nga BMP, si dhe zbatimi i tyre synojnë mbështetjen e cilësisë së lartë dhe praktikave më të mira të standardeve të auditimit, duke shkuar aq larg sa të mbrojnë audituesin në pavarësinë dhe në parandalimin e konfliktit të interesit që mund të ekzistojë në qoftë se një auditues është angazhuar në ofrimin e shërbimeve jo audituese për një njësi të audituar.

Nëse audituesit nuk munden të tregojnë pavarësinë e tyre, ata nuk mund të trajtojnë perceptimin që mbajnë disa nga palët e interesit, duke u nxitur më shumë nga konsideratat e tyre tregtare, dhe shitjen e shërbimeve jo audituese sesa duke vepruar në interesin publik. BMP tashmë ka filluar punën duke parë efektivitetin e kërkesave ndaj audituesve në lidhje me punën që bëjnë për informacionin e publikuar, së bashku me pasqyrat financiare.

5.1.1 Cilësia në auditim dhe përgjigja jonë

BMP ka zhvilluar një strategji të kontrollit dhe monitorimit të shoqërive të auditimit/audituesve ligjorë e cila bazohet në kontrollin e drejtëpërdrejtë (me inspektime të vazhdueshme) për shoqëritë e auditimit/audituesit ligjorë të NJIP, si dhe në monitorimin (mbikëqyrjen) e shoqërive të auditimit/audituesve ligjorë të mesëm dhe të vegjël. Vlen të theksohet, se ky proces kontrolli dhe monitorimi bazohet në një analizë risku, duke e fokusuar veprimtarinë e BMP-së në subjektet që paraqesin risk më të lartë.

Gjatë vitit 2019 janë realizuar 18 inspektime të përgjithshme dhe tematike. Është realizuar inspektimi i 20 angazhimeve ku rishikimi në njërin prej këtyre subjekteve ka qenë vetëm në nivel të angazhimit duke qenë se subjekti ka qenë pjesë e kontrollit të cilësisë të realizuar në vitin 2018. Ndërkohë është realizuar inspektimi tematik për çështje të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizimit për 7 subjekte të tjera. Procesi i kontrollit të cilësisë së plotë është realizuar nën përkujdesjen dhe asistencën e ekspertit ndërkombëtar.

Në seksionin 6 të këtij raporti, janë publikuar disa nga gjetjet kryesore të identifikuar në përfundim të inspektimeve të realizuara. Megjithatë ne kemi identifikuar shembuj të praktikave të mira, nga inspektimet tona u konstatua se cilësia e auditimit nuk është në nivele të tilla që të sigurojë një informacion cilësor shtesë për përdoruesit e pasqyrave financiare. Është identifikuar një nevojë e menjëhershme për të rritur kapacitetet e audituesve ligjorë si dhe të personelit mbështetës që ato përdorin në realizimin e angazhimeve të ofrimit të sigurisë (auditimit dhe shërbimeve të tjera të sigurisë).

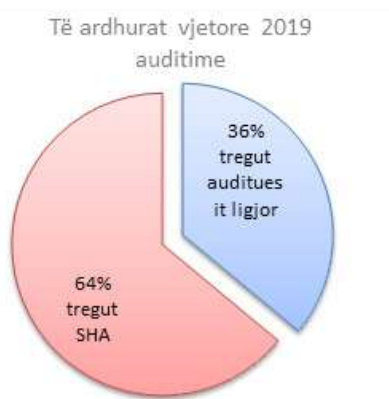
Gjatë kontrolleve të cilësisë së viteve 2018 dhe 2019 është krijuar një eksperiencë e çmuar e cila ka rritur kapacitetet teknike dhe efektivitetin e stafit të BMP-së.

Gjatë procesit të inspektimeve, BMP i kushtoi rëndësi të madhe transparencës dhe diskutimit të hapur të gjetjeve me palët e përfshira në proces. BMP ka qenë i fokusuar për të identifikuar çështjet me rrezik më të lartë për interesin publik dhe t'i adresojë ato në mënyrë të përshtatshme dhe me vendosshmëri.

5.1.2 Konkurenca në tregun e auditimit

Tregu i auditimit në Shqipëri është i përbërë, me rreth 139 auditues ligjorë (person fizik) dhe 63 shoqëri auditimi, me një total prej 222 auditues ligjorë të regjistruar në fund të vitit 2019.

Audituesit ligjorë dhe shoqëritë e auditimit ndërmarrin rreth 3.111 auditime ligjore në vit referuar të dhënave për angazhimet e realizuar në vitin 2019. Qarkullimi i përgjithshëm i vlerësuar nga të dhënat e disponueshme pranë BMP është 945 milion Lekë ose rreth 7.7 milion EURO1.

1 Ky informacion është mbështetur mbi tabelat e misioneve të dorëzuara nga audituesit ligjor dhe nuk reflekton misionet e 5 subjekteve të cilat nuk kanë dorëzuar informacionin e kërkuar deri në datën e

Audituesit ligjorë kanë realizuar një qarkullim vjetor prej rreth 36% të auditimeve për pasqyrat financiare të vitit 2018, ndërsa shoqëritë audituese kanë realizuar një qarkullim prej rreth 64%.

Gjithashtu, është konstatuar se dhjetë shoqëritë më të mëdha audituese kanë audituar përafërsisht 57.25% të njësive ekonomike me interes publik gjatë 2019.

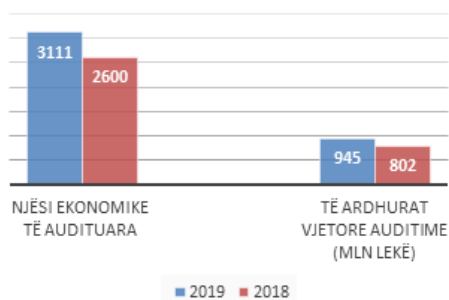
Ecuria e tregut krahasuar me të dhënat e vitit 2018 ilustruhet në vijim :

Shërbimet e tjera të realizuara nga audituesit ligjorë / shoqëritë e auditimit zënë një peshë të konsiderueshme në të ardhurat e tyre. Kështu, nga të dhënat e disponueshme për vitin 2019 rezulton që audituesit ligjorë / shoqëritë e auditimit kanë realizuar të ardhura në një vlerë prej rreth 989 milion Lekë ose rreth 8 milion EURO.

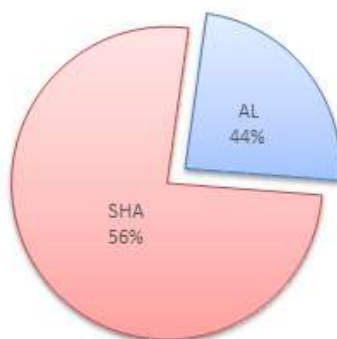
Ashtu si në angazhimet e auditimit shoqëritë audituese zenë peshën më të konsiderueshme me rreth 56% të të ardhurave në dhënien e shërbimeve të tjera.

Shërbimet e tjera përfshijnë: angazhime të dhënies së sigurisë si rritje kapitali, transformim, bashkim, ndarje, vlerësim aktivesh, ekspertiza gjyqate dhe të ngjashme; angazhime të rishikimit të informacioneve financiare historike, mbajtje kontabiliteti, përgatitje e pasqyrave financiare, konsulenca dhe të tjera të ngjashme.

Ecuria e tregut të auditimit

Të ardhurat vjetore 2019 shërbime tjera

5.2 INSPEKTIVE ME FOKUS KONTROLLIN E CILËSISË

Plani i inspektimeve për periudhën Tetor 2019 – Shtator 2020, i hartuar nga struktura mbështetëse, u miratua në vendimin nr. 33, datë 31.08.2019 nga BMP.

Në bazë të këtij plani janë 21 subjekte (shoqëri auditimi dhe auditues ligjorë) të cilët do t'i nënshtrohen procesit të plotë të kontrollit të cilësisë. Përgjatë muajit Tetor - Dhjetor 2019, ekipi i inspektorëve zhvilloi inspektime në vend/terren pranë 10 subjekteve të licensuara si auditues ligjor apo shoqëri audituese. Në inspektimet në terren, 9 nga 10 prej tyre, u realizuan nën asistencën dhe praninë e ekspertit ndërkombëtar të kontraktuar si pjesë e projektit EQ-FINREP me numër No. AL-EQ-FINREP/IL.5/IC -CS. Të gjitha inspektimet u zhvilluan bazuar në rregulloren Nr.7 për “Procedurat dhe metodologjinë e kontrollit të cilësisë së auditimit ligjor” dhe SNKC1 (Standardi Ndërkombëtar i Kontrollit të Cilësisë 1).

Objektivi i inspektimeve për rishikimin e cilësisë së auditimit është të sigurojë dhe promovojë përmirësimin në cilësinë e auditimeve në përputhje me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi. Rishikimi i cilësisë së auditimit vlerëson cilësinë e punës, procedurave dhe politikave të audituesve në angazhimet që ata ndërmarrin, veçanërisht pranë njësive ekonomike me interes publik (NIP).

Shoqëritë e auditimit dhe angazhimet e auditimit të shqyrtuara, janë përzgjedhur bazuar në vlerësimin e riskut sipas metodologjisë së sipërpërmendur, si një risi e cila mbështetet në kriteret ligjore dhe praktikat më të mira ndërkombëtare.

Qëllimi i inspektimit për çdo shoqëri auditimi/auditues ligjor përfshiu si në vijim:

- Kontrollin e sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë së shoqërisë në nivel të firmës.
- Kontrollin e cilësisë të një kampioni të angazhimeve të auditimit të përzgjedhur, pjesërisht të aprovuara nga Bordi dhe pjesërisht të zgjedhura gjatë vizitës në terren në vijim të analizimit të informacionit të grumbulluar.

Në tabelën më poshtë është paraqitur lista e shoqërive të auditimit/audituesit ligjor të kontrolluara:

Shoqëria e auditimit	Vizita në zyrat e subjektit	Nr. Angazhimeve* përzgjedhura për rishikim
E.S. Financial Advisory Shpk	14, 16 - 18, 23 Tetor 2019	1
ERK Auditing Shpk	7 - 8 Nëntor 2019	2
Net-SFS Kreston Shpk	12 - 15, 19 Nëntor 2019	3
Lireng Auditing Shpk	19 - 20 Nëntor 2019	2
Fatime Alliu	3 - 4 Dhjetor 2019	2
Ilia Cece	13 - 16 Dhjetor 2019	2
Mazars Shpk	19 Dhjetor 2019	1
Baker Tilly Albania Shpk	18 - 24, 27 Dhjetor 2019	3
Studio L.E.A.L. Auditing Shpk	18 - 19 Dhjetor 2019	1

Crowe AL Shpk	5 - 6 Dhjetor 2019 & 4 - 10 Mars 2020	3**
---------------	---------------------------------------	-----

*Shoqëritë e auditimit/auditues ligjorë të angazhuara në auditime të përbashkëta. Në total ekipi i inspektimit rishikoi 20 angazhime.

** Një prej angazhimeve të përzgjedhura për rishikim është angazhim i procedurave të dakorduara në zbatim të Urdhër Nr.94 “Mbi raportimin financiar të shoqërive të ujësjellësive në Republikën e Shqipërisë”

Procesi i kontrollit u realizua sipas fazave në vijim:

Njoftimi i kontrollit/inspektimit: Të gjitha subjektet janë njoftuar në pajtim me kuadrin rregullator në lidhje me inspektimin dhe janë ftuar të dërgojnë informacionet e kërkuara sipas shkresave individuale përkatëse të dërguara si në rrugë postare ashtu edhe me postë elektronike. Si pjesë e informacionit të kërkuar ka qenë edhe plotësimi i formularëve B1 dhe B2 të vetëvlerësimit të sistemit të kontrollit të cilësisë.

Kryerja e kontrollit: Në këtë fazë është realizuar vizita në shoqërinë e auditimit, duke filluar me një takim fillestar me personelin kryesor të shoqërisë së auditimit. Inspektorët në këtë takim kanë prezantuar në mënyrë të përmblodhur qëllimin e kontrollit, kohëzgjatjen e parashikuar të punës pranë shoqërisë, është konfirmuar marrja e informacionit të kërkuar, mjetet në dispozicion për kryerjen e këtij kontrolli (sallë, akses në sisteme dhe databaza etj). Gjatë kësaj faze u zhvilluan diskutime mbi politikat dhe procedurat e kontrollit të cilësisë, veçanërisht mbi zbatimin e programit të monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë, përfshirë rezultatet nga monitorimet dhe kontrollet e kryera së fundmi, si edhe planet e vitit në vijim.

Procesi i punës vijoi me kontrollin e elementëve të sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë, si janë adresuar këto elementë në politikat dhe procedurat e shoqërisë, pajtueshmërinë e politikave dhe procedurave me standardin ndërkombëtar të kontrollit të cilësisë (SNKC1), me standardet ndërkombëtare të auditimit, kodin e etikës, me legjislacionin në fuqi dhe zbatimin e tyre në angazhimet e auditimit të përzgjedhura.

Raportimi: Në përfundim të kryerjes së kontrollit është zhvilluar një takim përmbyllës ku janë diskutuar gjetjet kryesore me drejtuesit dhe personat përgjegjës për kontrollin e cilësisë. Faza e parë e raportimit konsiston në përgatitjen e draft raportit dhe planit të veprimit, të cilat i komunikohen zyrtarisht shoqërisë së auditimit për koment. Në fazën e dytë të raportimit adresohen komentet e shoqërive të auditimit nëpërmjet diskutimeve të gjata dhe konstruktive midis shoqërisë së auditimit dhe inspektorëve të BMP-së, për të garantuar një proces transparent dhe të pa anshëm. Procesi i kontrollit finalizohet me dërgimin e raportit final dhe planit të veprimit, si pjesë përbërëse e këtij raporti.

Pavarësisht masave parandaluese të ndërmarra nga ekipi i inspektimit, gjatë realizimit të procesit të kontrollit janë ndeshur sfida të shumta nga të cilat do të veçonim:

- Vështirësi në marrjen në kohë të informacionit mbi politikat dhe procedurat në zbatim nga shoqëria e përzgjedhur për kontroll.
- Rezistencë nga subjektet për të vënë në dispozicion angazhimet e përzgjedhura për kontroll.
- Paraqitje e pjesshme e informacionit në lidhje me shërbimet e auditimit dhe shërbimet e jo auditimit të ofruara klientëve.

Gjetjet kryesore si rezultat i procesit të kontrollit në dhjetë shoqëri të auditimit janë paraqitur të ndara në:

- Gjetje të sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë së shoqërisë së auditimit/audituesit ligjor.
- Gjetje të angazhimit të auditimit.

5.3 GJETJE TË SISTEMIT TË BRENDSHËM TË SIGURIMIT TË CILËSISË

Më poshtë janë paraqitur gjetjet kryesore të sistemit të brendshëm të sigurimit të cilësisë të grupuara sipas nën çështjeve më poshtë.

5.3.1 Manualët dhe procedurat e brendshme në lidhje me kontrollin e cilësisë

- Shoqëritë e auditimit/praktikuesit e vetëm kanë përgatitur/hartuar një dokument të brendshëm mbi “Procedurat e kontrollit të cilësisë në firmë”. Ky dokument përshkruan elementet e SNKC1 në përgjithësi, por nuk është përshtatur në nivel të strukturës së firmës së auditimit. Ai nuk është i përkthyer në:
 - politika apo procedura të hartuara për të siguruar arritjen e objektivave të lidhura me sistemin e kontrollit të cilësisë dhe
 - procedura të cilat sigurojnë zbatimin dhe monitorimin e pajtueshmërisë me këto politika.
- Firmat e vogla të auditimit/praktikuesit e vetëm nuk zbatojnë një program të monitorimit të sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë.
- Manualët/procedurat e brendshme nuk trajtojnë se si do të përmbushen elementët e kontrollit të cilësisë në rastet e angazhimeve të përbashkëta apo në raste kur persona të jashtëm angazhohen në kryerjen e një angazhimi.
- Nuk janë parashikuar në manualët e kontrollit të cilësisë politikat mbi

delegimin dhe kriteret e vlerësimit, për procesin e rishikimit të kontrollit të cilësisë së angazhimit, në rastet e angazhimit të audituesve ligjorë/shoqëri auditimi të pavarur.

- Mangësi në përmbushjen e rekomandimeve të lëna nga monitorimi i rrjetit si p.sh:
 - rishikimi nga partneri i angazhimit para lëshimit të raportit;
 - procesin e arkivimit të dosjes së auditimit;
 - kryerjen në baza ciklike të rishikimit të brendshëm të kontrollit të cilësisë për të vlerësuar përshtatshmërinë dhe zbatimin e politikave dhe procedurave dhe rishikime individuale të angazhimeve të auditimit.

5.3.2 Metodologjia e auditimit

- Në 9 raste prej 10 të kontrolluara, shoqëria e auditimit/audituesi ligjor nuk ka një platformë/sistem të informatizuar të auditimit. Në 3 raste, shoqëria e auditimit/ audituesi ligjor nuk ka një manual auditimi. Në 4 raste shoqëria e auditimit/audituesi ligjor kanë përdorur si “manual” udhëzuesin e lëshuar nga IEKA. Ky udhëzues i lëshuar në vitin 2015, nuk është i përditësuar me ndryshimet në standardet e auditimit. Ky version i lëshuar në përdorim nga IEKA, është hartuar në bazë të standardeve që kanë qenë në fuqi në vitin 2011.
- Ka munguar përshtatja e manualeve me kërkesat e kuadrit ligjor dhe rregullator vendas
- Ka munguar përcaktimi i kriterëve për vlerësimin e rreziqeve të angazhimit.
- Në dy shoqëri auditimi janë konstatuar vonesa në zbatimin e programeve të informatizuara të auditimit.

5.3.3 Mbledhja, arkivimi dhe ruajtja e dosjes së angazhimit

Firmat më të vogla të auditimit dhe praktikuesit e vetëm nuk kanë procedura të arkivimit apo sisteme të arkivimit që të garantojnë ruajtjen dhe mos ndryshimin e letrave të punës pas datës së opinionit. Në një rast Audituesi Ligjor, praktikues i vetëm, kishte humbur të gjitha angazhimet e auditimit të viteve paraprase si pasojë e një dëmtimit të sistemit të tij kompjuterik.

Në 7 rastet e tjera, subjektet nuk kanë hartuar politika dhe procedura si edhe mjete në dispozicion, që të sigurojnë pajtueshmërinë me kërkesat e përcaktuara në SNKC1 dhe SNA 220. Këto sisteme nuk ofrojnë siguri përsa i përket plotësisë së dosjes së angazhimit dhe arritjen në të njëjtat konkluzione me ekipin e auditimit nëse dosja e angazhimit do të ishte objekt rishikimi prej një pale të tretë të autorizuar.

5.3.4 Struktura e burimeve njerëzore

- Mungon roli i audituesit me eksperiencë / mbikëqyrësit
- Pranimi/vazhdimi i angazhimeve të auditimit, për njësitë ekonomike me aktivitete komplekse, nga shoqëritë audituese me një strukturë të pamjaftueshme të burimeve njerëzore.
- Mangësi në formalizimin e marrëdhënieve kontraktuale ndërmjet shoqërisë së auditimit dhe anëtarëve të ekipit të auditimit/bashkë - audituesit
- Nuk mbahet një listë e trajnimeve për partnerët apo stafin profesional. Stafi mbështetës në shoqëritë e auditimit kryesisht nuk ekspozohet ndaj trajnimeve të jashtme. Në disa raste personeli nuk i jepet akses i plotë në manual/procedura të brendshme apo akses i dhënë është i papërshtatshëm (vetëm në formë të printuar-hard copy).

5.3.5 Raporti i transparencës

Raporti i transparencës në dy raste nga tre nuk është publikuar. Edhe në rastet kur është publikuar, ky raport është shumë i përgjithshëm dhe nuk ka trajtuar të gjithë elementet e parashikuar në ligj.

5.3.6 Auditimet e përbashkëta, kryerja e angazhimit, menaxhimi i dosjes, plotësimi dhe arkivimi i saj.

Marrëdhënia e bashkëpunimit shpesh herë është e rregulluar me një kontratë të thjeshtë ndërmjet palëve, por që në këtë kontratë nuk përcaktohen përgjegjësitë në lidhje me sigurimin e cilësisë së angazhimit, përgjegjësitë në lidhje me rishikimin e letrave të punës, menaxhimin e dosjes, plotësimin dhe arkivimin e saj. Në disa raste, njëri prej audituesve ligjor, partner në kontrata bashkëpunimi nuk ka pasur dosjen e angazhimit dhe as pjesë të punës së realizuar prej tij/saj.

5.3.7 Të ndryshme

- Pranimi/vazhdimi i angazhimit/klientëve në njërin prej subjekteve nuk dokumentohet.
- Shoqëria e auditimit/audituesi ligjor në 9 raste nga 10 raste nuk ka ngritur një sistem të besueshëm përsa i përket matjes së orëve të punës të përdorura në angazhime. I vetmi informacion që është në dispozicion dhe që u vendos në dispozicion të inspektorëve janë orët e punës së buxhetuara.
- Formularët B1 dhe B2 të vetëvlerësimit nuk reflektojnë praktikën në shoqërinë e auditimit/audituesin ligjor. Përshkrimet që sigurohen janë të përgjithshme dhe nuk reflektojnë realitetin.
- Shoqëritë e auditimit/audituesit ligjorë kanë hartuar një rregullore të brendshme mbi parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit (PPP/FT) janë vërejtur mangësi në përditësimin me ndryshimet në legjislacionin e PPP/FT, përcaktimin politikave dhe procedurave për rastet

kur shoqëria e auditimit duhet të ushtrojë masat e vigjilencës së thjeshtuar, vigjilencës së duhur dhe vigjilencës së zgjeruar, në caktimin e personit përgjegjës brenda shoqërisë së auditimit, për zbatimin e procedurave të parashikuara në rregullore.

5.4 GJETJE TË ANAGAZHIMEVE INDIVIDUALE

Ekipi i inspektimit ka vlerësuar cilësinë e përgjithshme të çdo auditimi individual të rishikuar. Janë shqyrtuar aspektet e kontrollit të cilësisë dhe zbatimi i procedurave në të gjitha angazhimet e auditimit që janë kontrolluar.

5.4.1 Parakushtet për pranim/vazhdim të klientit/angazhimit të auditimit

Pavarësia

- Mungesë e deklaratës së pavarësisë nga audituesi ligjor apo personat e tjerë të angazhuar në auditim.
- Mungesë e deklaratës së pavarësisë nga ekspertët e angazhuar në ekipin e auditimit.
- Në dy raste ka munguar pavarësia e njërit prej anëtarëve të ekipit të auditimit edhe pse në dosjen e auditimit është nënshkruar deklarata e pavarësisë.
- Deklaratat e pavarësisë dhe konfliktit të interesit, në nivel angazhimi, nuk përmbajnë referenca në kërkesat relevante të Kodit të Etikës/standarde.
- Nuk është kryer dhe dokumentuar testimi i pavarësisë së rrjetit në pranimin e klientit

Pranimi/vazhdimi i angazhimit

- Mangësi në formën e pranimit/vazhdimit të angazhimit të auditimit përsa i përket dokumentimit të kërkimeve dhe njohjes së klientit dhe kërkimeve mbi kontrollin e konfliktit të interesit dhe pavarësisë nga klienti.
- Mungesa e dokumentimit të pranimit/vazhdimit të klientit/angazhimit
- Firma të vogla të auditimit/praktikuesit e vetëm janë angazhuar në bërjen e auditimeve të njësive ekonomike të mëdha, publike e me rëndësi strategjike kanë rezultuar që nuk kanë pasur struktura të duhura dhe burime të mjaftueshme për të siguruar nivelin e duhur të cilësisë së punës.
- Në disa firma të auditimit janë vërejtur pagesa të vjetra të pa-arkëtuara prej audituesve ligjorë për shërbimet e auditimit të ofruara në vitet e mëparshme.
- Mos zbatim në kohën e duhur të procedurave të pranimit/vazhdimit të angazhimit.
- Mungesa e komunikimit me audituesin ligjor para-ardhës
- Emërimi i audituesit ligjor nga asambleja e ortakëve pas datës së lëshimit të opinionit.

- Pranimi i angazhimit në kushtet e konfliktit të interesit dhe në shkelje të ligjit të auditimit 10091/2009.

5.4.2 Vlerësimi i riskut dhe përgjigjia ndaj riskut të vlerësuar

- Në disa angazhime është vënë re një mospajtueshmëri me SNA 230:
 - mungesa e dokumentacionit në lidhje me natyrën, kohën dhe shtrirjen e procedurave të auditimit në pajtim me SNA-të individuale dhe kërkesat rregullatore në fuqi;
 - mungesa e dokumentacionit/ referencim i dobët përsa i përket rezultatit të procedurës së auditimit të realizuar;
 - mungesa e dokumentacionit/referencim i dobët i evidencës së auditimit të siguar, çështjeve të rëndësishme të dalë gjatë auditimit, konkluzioni i arritur si dhe gjykimet/supozimet profesionale të bëra në mbështetje të këtyre konkluzioneve.
- Në disa dosje të auditimit nuk ka evidencë përsa i përket procedurave të vlerësimit të rrezikut dhe përgjigjes ndaj rrezikut prej audituesit. Kjo është një aktivitet kyç gjatë fazës së planifikimit të auditimit. Për pasojë është vënë re një mospajtueshmëri me standardet përsa i përket dokumentimit të procedurave të auditimit dhe evidencës së auditimit. Dosja e angazhimit ka pasur mungesa në letra pune.
- Disa firma auditimi/praktikues të vetëm nuk kanë kryer apo dokumentuar procesin e kuptueshmërisë dhe njohjes së sistemeve të teknologjisë informative dhe të sistemeve të kontabilitetit, duke përfshirë proceset që lidhen me raportimin financiar dhe komunikimin. Mungesa e kuptueshmërisë së:
 - mjedisit të biznesit/sistemin e kontrollit të brendshëm përfshirë raportimin financiar;
 - si komunikojnë/integrohen sistemet me njëri-tjetrin; dhe
 - dështimi për të identifikuar rolet dhe përgjegjësitë në këto sisteme që mund të rezultojë në një vlerësim të gabimit material të gabuar si dhe në përgjigje të auditimit (procedurat e auditimit të dizenuar në përgjigje të këtij rreziku) jo të duhur e të pambështetur.
- Është konstatuar mos dokumentimi dhe dokumentimi jo i plotë përsa i përket kërkimeve me drejtimin mbi çështje të ndryshme si në lidhje me përdorimin e parimit të vijimësisë në hartimin e pasqyrave financiare, transaksionet me palët e lidhura, vetëvlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm etj (mungesë e të dhënave mbi takimin, palët pjesëmarrëse, feedback mbi çështjet e diskutuara), .
- Në disa raste ka munguar dokumentimi i konkluzionit mbi vetëvlerësimin

e njësisë ekonomike përse i përket sistemit/strukturave të kontrollit të brendshëm në lidhje me përdorimin e parimit të vijimësisë dhe rrezikun e mashtrimit dhe gabimit. Në të tjera raste është konstatuar një analizë e pjesshme e faktorëve të rrezikut për shkak të mashtrimit dhe gabimit.

- Nuk janë realizuar testime në nivel të regjistrimeve kontabël Mangësi në kryerjen e procedurave të rishikimit analitik paraprak dhe rishikimin analitik përfundimtar.
- Mangësi në dokumentimin apo kryerjen e procedurave të auditimit mbi verifikimin e pohimeve të zërave të pasqyrave financiare (si të ardhurat, llogaritë e pagueshme, për rekuperimin e llogarive të arkëtueshme, për investimet, mbi angazhimet dhe detyrimet e paparashikuara. Procedurat e auditimit nuk kanë pasur informacion mbi popullatën, mënyrën e kampionimit dhe madhësinë e kampionit të përzgjedhur për testim.
- Në disa raste, gjatë testimit të balancave me bankat, llogarive të arkëtueshme, të pagueshme, evidenca e auditimit nuk është siguruar nëpërmjet letrave të konfirmimit. Në raste të tjera, kur letrat e konfirmimit janë dërguar sidomos për llogaritë e arkëtueshme/pagueshme, përgjigjet nuk janë pranuar dhe as nuk janë realizuar procedurat alternative.
- Mos aplikimi i procedurave të “cut-off” mbi pohimet e klasave të transaksioneve dhe ngjarjeve nëse janë regjistruar në periudhën e duhur kontabël.
- Procedurat e ngjarjeve të mëvonshme nuk janë adresuar në kohën e duhur apo nuk janë kryer.

5.4.3 Raportimi

- Për disa angazhime, konkluzionet dhe opinionin e audituesit nuk janë të mbështetura mjaftueshëm dhe të dokumentuara në mënyrë të mjaftueshme me evidencë auditimi (dokumenta mbështetës) duke sjellë rrezikun e një opinion jo në pajtim me SNA dhe të papërshtatshëm me rrethanat. Mungon ndërlihdja ndërmjet procedurave të realizuara, evidencës së auditimit të mbledhur dhe konkluzionit të audituesit ligjor.
- Në një rast është vërejtur që opinionin e auditimit është nënshkruar nga një partner angazhimi, jo i emëruar nga asambleja e ortakëve.
- Në pasqyrat financiare të audituar mungon data e autorizimit për përdorim të pasqyrave nga drejtimi.
- Mangësi në përdorimin e listave të kontrollit mbi paraqitjen e pasqyrave financiare dhe shënimet shpjeguese dhe listave të kontrollit përfundimtar.
- Shënimet shpjeguese nuk kanë qenë të plota në pajtim me kërkesat e SNK-ve të ndryshme. Shënimet shpjeguese mbi palët e lidhura, ngjarjet e nevojshme

në disa raste kanë munguar.

- Komunikimi me personat e ngarkuar për drejtimin nuk është i dokumentuar.
- Letra e përfaqësimit në disa raste nuk është gjetur si pjesë e dosjes së angazhimit dhe nuk është siguruar.
- Në një rast për shkak të mos kryerjes së procedurave në përputhje me SNA 570 në vlerësimin e përdorimit të parimit të vijimësisë është lëshuar opinion auditimi jo të mbështetur në standardet ndërkombëtare të auditimit.
- Në një rast është vërejtur që opinionin e auditimit është nënshkruar nga një partner angazhimi, jo i emëruar nga asambleja e ortakëve.

6. REKOMANDIME PËR AUDITUESIT LIGJORË / SHOQËRITË E AUDITIMIT

Në përfundim të procesit të kontrollit dhe sfidave të ndeshura e konsiderojmë të rëndësishme të theksojmë rëndësinë që merr plotësia, aksesit, forma dhe sigurimi në kohë dhe pa kufizime i informacionit në mbarëvajtjen e këtij procesi.

6.1 REKOMANDIME PËR SISTEMIN E BRENDSHËM TË SIGURIMIT TË CILËSISË

- Shoqëria e auditimit/praktikuesi i vetëm duhet të hartojnë politika dhe procedura të përshtatshme me strukturën e tyre në funksion të arritjes së sigurimit të cilësisë së shërbimeve që ato ofrojnë. Shoqëria/audituesi ligjor duhet të ngrejë një sistem të kontrollit të sigurimit të cilësisë në pajtim me standardet në mënyrë që opinionin mbi pasqyrat financiare të jetë i përshtatshëm në rrethanat.
- Rekomandohet që shoqëritë e auditimit të rishikojnë procedurat e brendshme të monitorimit, përta i përket kritereve të përzgjedhjes së shoqërive të auditimit/audituesve ligjorë kur ky proces delegohet jashtë zyre, kriteret për rishikim të angazhimeve të auditimit, në mënyrë që përzgjedhja të jetë sa më përfaqësuese
- Duke qenë se vihet re një mungesë e kapaciteteve të firmave të vogla lokale apo dhe firmave pjesë e rrjeteve, por që kanë status të pavarur, si dhe praktikuesve të vetëm në këtë fushë, rekomandohet që shoqëritë e auditimit/audituesit ligjor të hartojnë/përditësojnë metodologjitë e auditimit në pajtim me SNA-të në fuqi dhe me kërkesat e kuadrit ligjor dhe rregullator vendas.
- Shoqëria e auditimit/audituesi ligjor duhet të krijojë instrumentat e brendshëm që ofrojnë sigurinë që i gjithë informacioni relevant në lidhje me një angazhim është i plotë dhe i gjurmueshëm. Mbajtja e dosjeve të angazhimit, hartimi, asemblimi dhe arkivimi i tyre duhet të bëhet në pajtim me kërkesat e SNKC1.

Mbledhja/mbyllja e dosjes së angazhimit (fizike dhe elektronike) duhet të bëhet

brenda periudhës 60 ditore. Lista kontrolli të dokumentave të dosjes fizike dhe elektronike të ndër-referencuara me njëra tjetrën duhet të krijohen dhe arkivohen si pjesë e dosjes së angazhimit. Shoqëria e auditimit brenda një afati kohor të arsyeshëm duhet të krijojë një sistem të arkivimit i cili ofron sigurinë e nevojshme dhe pajtueshmëri me kërkesat e SNKC1 dhe SNA 230. Në mungesë të një platforme të auditimit për arkivimin e angazhimeve do të sugjerohet arkivimin manual në format “pdf” të pa përpunueshëm të dosjes së angazhimit ku dokumentat të jenë datuar dhe sigluar nga përgatitësi dhe rishikuesi, të vendosura në CD dhe kjo e fundit të ruhet në një vend të sigurt. Shoqëria duhet të krijojë politika dhe procedura përse i përket ruajtjes dhe aksesimit si të dosjeve fizike ashtu edhe të CD-ve.

- Shoqëritë e auditimit/praktikuesit të vetëm duhet të mbajnë një regjistër të trajnimeve (tabelë në excel) ku të regjistrojnë të dhënat mbi trajnimet e ndjekura, subjekti, datat e pjesëmarrjes etj. Shoqëritë e auditimit të cilët angazhojnë staf me kohë të pjesshme/plotë apo stazhierë duhet të zhvillojnë programe të zhvillimit profesional.
- Audituesit ligjor ose shoqëritë e auditimit të cilat angazhohen në auditime të njëjshme me interes publik, bazuar në ligjin për auditimin, duhet të hartojnë dhe publikojnë brenda tre muajve pas mbylljes së vitit financiar një raport për transparencën. Ky raport duhet të publikohet në faqen e internetit të audituesit ligjor ose shoqërisë audituese dhe duhet të trajtojë çështjet/seksionet siç parashikohen nga ligji për auditimin. BMP inkurajon të gjithë shoqëritë e auditimit të hartojnë raporte të cilat japin më shumë informacione dhe një pamje të vërtetë të sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë të shoqërisë së auditimit.
- Duke qenë se realizimi i auditimeve të përbashkëta është një praktikë e përhapur dhe i mbështetur nga korniza rregullatore, do të rekomandohet që manuali i kontrollit të cilësisë të trajtojë në mënyrë specifike për këto tip angazhimesh se si do të administrohet:
 - performanca e angazhimit
 - rishikimin në nivel të angazhimit, për rastet kur angazhimi i përbashkët kualifikohet për kontroll cilësie në nivel angazhimi;
 - mbledhja, arkivimi dhe ruajtja e dosjes së angazhimit;
 - përcaktimi dhe trajtimi i nevojës për konsultime.
- Shoqëria e auditimit/audituesi ligjor duhet të krijojë instrumentat e duhur të matjes së kohës së shpenzuar në angazhimet e auditimit. Ky informacion duhet të përdoret për qëllime planifikimi në periudhat pasardhëse si dhe në buxhetimin (tarifat) për angazhimet pasardhëse.
- Përditësimi dhe parashikimi i politikave dhe procedurave në lidhje

me rregulloret për PPP/FT sipas kërkesave të përcaktuara në ligjin 9917/2008. Kërkesat e ligjit 9917/2008 duhet të trajtohen në kuadër të procesit të vlerësimit të rreziqeve paraprake në pajtim me SNA 315 dhe 250.

6.2 REKOMANDIME PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT

Pranim/vazhdimi i klientit/angazhimit

- Rekomandohet shoqëria e auditmit/audituesi ligjor të krijojë sistemet e duhura që të sigurojnë që procedurat në lidhje me (i) pavarësinë realizohen për çdo anëtar të ekipit të auditmit, dhe (ii) pranim/vazhdimin e klientit/angazhimit të realizohen gjatë fazës paraprake të auditmit dhe konkluzioni i audituesit ligjor të mbështetet me evidencë të përshtatshme e të mjaftueshme.
- Komunikimi me audituesin paraardhës rekomandohet që të dokumentohet si dhe trajtimi i klientëve potencial të cilët kanë pagesa të parealizuara ndaj audituesit ligjor paraardhës të bëhet në pajtim me kodin e etikës së IEKA dhe udhëzimet e tjera të lëshuara nga IEKA.

Vlerësimi i riskut dhe përgjigjia ndaj riskut të vlerësuar

- Rekomandojmë që shoqëritë e auditimit/audituesit ligjorë të rivlersojnë nevojat për trajnime të zhvillimit profesional për ndërtuar dhe rritur kapacitetet, si të audituesve ligjor dhe të stafit mbështetës, në lidhje me standardet ndërkombëtare të auditimit, standardin ndërkombëtar të kontrollit të cilësisë 1 dhe standardet ndërkombëtare/kombëtare të kontabilitetit dhe të raportimit financiar.
- Rekomandohet dokumentimi :
 - (a) i realizimit të procedurave të vlerësimit paraprak të rrezikut përfshirë (i) mjedisin ligjor; (ii) mjedisin e kontrollit të brendshëm dhe vlerësimin për rrezikun e mashtrimit (iii) rishikimin analitik paraprak (iv) mjedisit të teknologjisë informative (v) palëve të lidhura dhe (vi) përdorimit të parimit të vijimësisë në hartimin e pasqyrave financiare në kuadër të krijimit të kuptueshmërisë së mjedisit (të brendshëm dhe të jashtëm) në të cilin ushtron aktivitetin njësia ekonomike e audituar ;
 - (b) i vlerësimit të rreziqeve të gabimit material (përfshirë rrezikun e mashtrimit) në nivel të pasqyrave financiare, klasave të transaksioneve dhe të pohimeve;
 - (c) përgjigjes së audituesit/ procedurave të auditimit për t'u ndërmarrë në përgjigje të këtij vlerësimi;

- Rekomandohet që shoqëritë e auditmit/ audituesit ligjorë të krijojnë sistemet e duhura që sigurojnë (i) dokumentimi i letrave të punës në mbështetje të procedurave të kryera të jetë i plotë; (ii) rishikimi të ketë ndodhur (në rastetë - kur ekipi i auditmit përbëhet prej me shumë se 1 anëtar); (iii) evidenca e auditimit të jetë e përshtatshme dhe e mjaftueshme; (iv) konkluzioni mbi procedurën e realizuar të jetë i qartë; (v) referimin e ndërsjelltë ndërmjet letrave të punës dhe procedurave të auditimit të hartuara.
- Rekomandohet kryerja e procedurave dhe mbledhja e evidencave të auditimit në rastin kur njësia ekonomike e audituar mbështetet në shërbimet e një pale të tretë.

Raportimi

- Rekomandohet audituesi ligjor që të sigurojë evidencë auditimi shtesë në mbështetje të konkluzioneve të tij. Ekipi i auditimit duhet të dokumentojë në mënyrë koherente dhe të ndërlidhur nëpërmjet referimit të ndërsjelltë konkluzionet përgjatë fazave të ndryshme të auditimit dhe efektet e tyre në konkluzionet përfundimtare dhe në opinionin e audituesit.
- Audituesi ligjor duhet të sigurohet që pasqyrat financiare jo vetëm të nënshkruhen por edhe autorizimi i tyre për përdorim të datohet në mënyrën e duhur prej drejtimit.
- Rekomandohet që shoqëria e auditimit të sigurojë evidencë auditimi të mjaftueshme e të përshtatshme dhe të nxjerrë përfundime në lidhje me përshtatshmërinë e zbatimit nga drejtimi të bazës kontabël të vijimësisë në përgatitjen e pasqyrave financiare si edhe të lëshojë opinionin e auditimit në përputhje me evidencën e siguruar.
- Rekomandohet ndjekja e praktikave më të mira për procesin e verifikimit të pajtueshmërisë së paraqitjes së pasqyrave financiare dhe shënimeve shpjeguese më kuadrin raportues financiar duke përdorur listat e kontrollit përfundimtar (completion checklist/memorandum) dhe listat e kontrollit mbi paraqitjen e pasqyrave financiare dhe shënimet shpjeguese (disclosure check-list).
- Rekomandohet audituesi ligjor të formalizojë komunikimet me drejtimin dhe me komitetet e auditimit në përfundim të procesit të auditimit.
- Rekomandohet audituesi ligjor të bëjë plotësimin e dosjes së angazhimit me informacionin që mungon.

7. MASAT E MARRA NDAJ SUBJEKTEVE TË NDRYSHËM

Përgjatë vitit 2019 BMP në kuadër të veprimtarisë mbikëqyrëse dhe rregulluese të përcaktuar në ligjin nr. 10091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, dhe Rregullores Nr. 4, datë 29.03.2019 “Për investigimin dhe Procedurat për Marrjen e Masave Disiplinore” mori në shqyrtim propozimet e Këshillit Drejtues të IEKA për marrjen e masave disiplinore. BMP ka shqyrtuar dy raste për marrjen e masave disiplinore për shoqëri auditimi.

Në mbledhjen e tij me datë 26.12.2019 pas shqyrtimit të dy propozimeve dhe pas ballafaqimit midis anëtareve të Bordit dhe dy subjekteve u vendos:

- Në njërin prej këtyre rasteve nuk kanë rezultuar rrethanat sipas të cilave të jetë e nevojshme marrja e masave disiplinore.
- Në rastin tjetër BMP, bazuar në rrethanat dhe faktet e shqyrtuara, ka marrë për herë të parë vendimin me masë disiplinore vendosje gjobë në vlerën monetare 85 000 lek për mosdhënie informacioni për qëllime të kontrollit të cilësisë.
- Janë marrë masa disiplinore për 10 Auditues ligjor duke përfshirë masën gjobë dhe pezullim të licensës profesionale të ushtrimit të profesionit.
- Për të gjitha subjektet që kanë refuzuar kontrollin e cilësisë ka nisur procesi i insvestigimit

Çështjet gjyqësore përgjatë vitit 2019

- Padia nr. 8647 Prot., datë 11.09.2019 me palë paditëse znj. Lindita Keta dhe palë e paditur BMP & IEKA me objekt: Të drejtën e hapjes së fletores në prani të kandidatit dhe argumentimin e rezultatit nga pala korigjuese; Të drejtën për të qenë prezent gjatë procesit të rikorigjimit.
- Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 3777 (80-2019-3850), protokolluar me tonën me nr. 285 Prot., datë 15.11.2019 vendosi rrëzimin e kërkesë padisë si të pabazuar në ligj e prova dhe ngarkimin e shpenzimeve gjyqësore në ngarkim të palës paditëse.

- Padia nr. 5934/951 datë 21.01.2019 me palë paditëse Subjekti EKR, Auditues Ligjor znj. Arjeta Cumani me objekt: Kundërshtimi i vendimit nr. 18 datë 02.10.2018 i Bordit të Mbikëqyrjes Publike.
- Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë me vendimin nr. 80-2019-769 datë 06/03/2019 vendosi rrëzimin e padisë administrative si të pambështetur në ligj dhe në prova dhe ngarkimin e shpenzimeve gjyqësore në ngarkim të palës paditëse.

8. MBIKËQYRJA E ORGANIZATAVE PROFESIONALE

8.1. MBIKËQYRJA E ORGANIZATAVE PROFESIONALE TË KONTABILISTËVE TË MIRATUAR

Bazuar në rregulloren nr. 9, datë 27.02.2019 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të kontabilistit të miratuar dhe organizatave të tyre profesionale të Bordit të Mbikëqyrjes Publike, janë kryer inspektime pranë OP.

Rregullorja nr.9 është hartuar në bazë të Nenit 1, pika 1 dhe 2; Nenit 2, pika 6; Nenit 5, pika 2; Nenit 51, pika 1, 2 dhe 3, të ligjit Nr. 10 091, datë 5.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar.

Qëllimi dhe objekti i kësaj rregullore

1. Kjo rregullore ka për qëllim rregullimin e profesionit të kontabilistit të miratuar dhe mbikëqyrjen e ushtrimit të profesionit të tij
2. Kjo rregullore ka për qëllim rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të Organizatave të Kontabilistëve të Miratuar;
3. Kjo rregullore parashikon procesin e monitorimit të edukimit të vijueshëm të Kontabilistëve të Miratuar që ushtrojnë profesionin si dhe atyre profesionistëve që kanë fituar titullin si Kontabilist i Miratuar të cilët nuk janë ushtrues të profesionit së bashku me procedurat e regjistrimit në regjistrin publik;
4. Në këtë rregullore parashikohen rregullat e përgjithshme për mbikëqyrjen e procesit të edukimit të vijueshëm si dhe plotësimin e të gjitha kërkesave ligjore të kontabilistëve të miratuar, si dhe procesin e mbikëqyrjes së organizatave profesionale të Kontabilistëve të Miratuar;
5. Kjo rregullore parashikon procedurat e verifikimit të Kontabilistëve të Miratuar Aktivë dhe Kontabilistëve të Miratuar Jo-aktiv, si dhe kriteret për pajisjen me kartë profesionale.

BMP ka marrë kërkesën për njohje nga dy Organizata të Kontabilistëve të Miratuar, përkatësisht Instituti Kontabilistëve të Miratuar (IKM) dhe Shoqata e Kontabilistëve dhe Financierëve të Shqipërisë (SHKFSH)

Inspektorët e BMP-së, kanë shqyrtuar dokumentacionin e këtyre

organizatave si nga materialet e dërguara nga vetë organizatat, edhe nga vizitat në zyrat e këtyre të fundit.

Disa nga materialet e shqyrtuara janë:

1. Kërkesa e Organizatës Profesionale për njohje;
2. Statuti i organizatës;
3. Rregullore e Kualifikimit të Vijueshëm Profesional;
4. Manualin e Etikës për anëtarët e SHKFSH;
5. Rregulloren e Disiplinës dhe Investigimit;
6. Rregulloren e Regjistrimit të anëtarësisë (hyrja dhe dalja nga profesioni);
7. Rregulloren e kontrollit dhe të garantimit të cilësisë së shërbimeve kontabël;
8. Formatin e regjistrit që përdor Organizata;
9. Rregullore për përzgjedhje të Trajnerëve për kualifikimet;
10. Informacione për raportime të brendshme të kontrollit të cilësisë;
11. Programi i Kualifikimeve për vitet 2015-2019 dhe lista e pjesëmarrësve
12. Kontratat me Trajnerët

Në fund të këtij procesi, u paraqit një material pranë BMP dhe janë marrë vendimet përkatëse:

Në mbështetje të dispozitave të ligjit nr.10091 datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, dhe rregullores nr. 9 datë 27.02.2019 “Për rregullimin dhe mbikëqyrjen e funksionimit të profesionit të Kontabilistit të Miratuar dhe organizatave të tyre profesionale” i ndryshuar, për organizatat profesionale të kontabilistëve të miratuar janë konstatuar gjetjet si më poshtë vijon:

- Mos pajtueshmëria e statutit me kuadrin ligjor dhe rregullator
- Mos pajtueshmëria e rregulloreve të investigimit me dispozitat ligjore dhe kërkesat e kuadrit rregullator
- Mos pajtueshmëria e manualit të kontrollit të cilësisë në përzgjedhjen e subjekteve për kontroll, procedurat dhe shkallët e vlerësimit në tregues të identifikueshëm me kërkesat e kuadrit rregullator
- Mangësi lidhur me referencat dhe datat e rregulloreve të brendshme të organizatave
- Mos raportim i plotë lidhur me programin e trajnimit për kualifikimin e vijueshëm dhe mangësi në përmbajtjen e programeve të trajnimit të lidhura me çështje të parandalimit të pastrimit të parave, kodit të etikës, kuadrit rregullator etj

- Mos miratim i disa rregulloreve nga organi më i lartë vendimarrës (asambleja e përgjithshme e anëtarëve)
- Përditësimi i regjistrit të kontabilistëve të miratuar dhe anëtarësisë sipas kërkesave ligjore.

Për sa më sipër, nga 3 (tre) organizata profesionale që kanë kryer veprimtarinë në fushën e kontabilitetit, sot kryejnë aktivitetin me kusht dhe nën mbikëqyrjen e Bordit të Mbikëqyrjes Publike vetëm 2 (dy) prej tyre nga të cilat njëra njihet me kusht sipas rekomandimeve përkatëse dhe tjetra njihet vetëm për kryerjen e edukimit të vijueshëm të anëtarëve ekzistues dhe në proces njohje vetëm pasi të përmbushi kushtet që rrejdhin nga detyrimet ligjore dhe kuadri rregullator në fuqi.

8.2 MBIKËQYRJA E ORGANIZATAVE PROFESIONALE TË AUDITUESVE LIGJOR

Në mbështetje të ligjit nr.10091 datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, organizata profesionale e audituesve ligjor (IEKA) është subjekt i mbikëqyrjes prej Bordit të Mbikëqyrjes Publike. Ligji i sipërcituar parashikon që disa nga veprimtaritë lidhur me profesionin kryhen nga organizata profesionale e audituesve ligjor nën mbikëqyrjen dhe rregullimin e Bordit të Mbikëqyrjes Publike

Përgjatë veprimtarisë së tij në mbështetje të kuadrit rregullator janë hasur disa problematika të lidhura me:

- Informacionin dhe mënyrën e organizimit të edukimit të vijueshëm të anëtarëve ushtrues si dhe audituesve ligjorë jo ushtrues;
- Tabelat e misioneve të angazhimit të audituesve ligjorë për qëllime të mbikëqyrjes, kontrollit të cilësisë dhe veprimtarive të tjera të parashikuara në kuadrin rregullator
- Informacione të lidhura me veprimtari në lidhje me Komisionin e Investigimit dhe Disiplinës së organizatës profesionale të audituesve ligjorë
- Informacioni lidhur me veprimtarinë e Komitetit të Regjistrimit dhe zbatimin e rregulloreve të regjistrimit përmes të cilave mundësohet verifikimi lidhur me pastërtinë e figurës së ortakëve të firmave të auditimit dhe problematika potenciale në mbështetje të dispozitave të ligjit për parandalimin e pastrimit të parave;
- Vënien në dispozicion sipas afateve të përcaktuara në kuadrin rregullator lidhur me detyrimet e rrjedhura nga rregulloret që lidhen me procesin

e provimeve të aftësive profesionale për kandidatët për Auditues Ligjor dhe Kontabilist të Miratuar

- Mos përditësim të regjistrit publik lidhur me adresat postare dhe elektronike të audituesve ligjorë;
- Mos publikim i masave të marra nga Bordi Mbikëqyrjes Publike lidhur me audituesit ligjor subjekt i këtyre vendimeve;
- Mos publikim i standardeve ndërkombëtare të auditimit në faqen zyrtare të IEKA-s,
- Plotësimin e detyrimeve financiare në mbështetje të rregullores nr 1 datë 27.07.2017 e ndryshuar për financimin e aktiviteteve të Bordit të Mbikëqyrjes Publike
- Të tjera

Sa më sipër mbështetur në kuadrin rregullator në fuqi Bordi Mbikëqyrjes Publike ka kërkuar nga organizata profesionale e audituesve ligjor zbatimin detyrimeve ligjore dhe kuadrin rregullator si dhe ka ndërmarrë veprimet në vijim:

- Për të gjitha çështjet e lidhura me deklarinimin e misionëve të auditimit është kërkuar informacion nëpërmjet komunikimit të drejtpërdrejtë me audituesit ligjorë.
- Për të gjitha çështjet e lidhura me procesin e provimeve të aftësive profesionale ka kërkuar nga Banka Botërore një ekspert të pavarur për të vlerësuar veprimtarinë e procesit të provimeve dhe diagnostikimin e situatës. Raporti i diagnostikimit do të shërbejë për të marrë masat për përmirësimin e situatës së procesit të provimeve duke konstatuar problematikat e hasura.
- Për të gjitha problematikat e konstatuara ka ngritur një grup për investigimin përfundimtar të procesit të provimeve dhe adresimin në përputhje me kuadrin ligjor të të gjitha problematikave të konstatuara.
- BMP ka planifikuar ngritjen e një grupi pune më përfaqësues nga të gjitha institucionet e lidhura me profesionin si dhe ekspertë nga rajoni apo të certifikuar në Mbretërinë e Bashkuar apo vendet e Komunitetit Evropian për të kontribuar në implementimin e rekomandimeve të Bankës Botërore.
- Për të gjitha hapat e mësipërm përveç vënies në dijeni të organizatës profesionale të audituesve ligjorë që veprimet dhe mosveprimet e tyre çojnë në shkelje ligjore, është vënë në dijeni anëtarësia si organi më i lartë vendimarrës i kësaj organizate, dhe ku është kërkuar zbatimi i të gjitha këtyre detyrimeve si një hap përfundimtar përpara se të ndiqen hapat e tjerë ligjorë.

9. AKTIVITETET ME INSTITUCIONET HOMOLOGE DHE INSTITUCIONET E TJERA

9.1. SEMINARI ME TEMË “CILËSIA E RAPORTIMIT FINANCIAR DHE NDIKIMI NË EKONOMI: ROLI I BORDIT TË MBIKËQYRJES PUBLIKE”

Bordi i Mbikëqyrjes Publike, në datë 10 shtator 2019, organizoi një seminar me temë “Cilësia e raportimit financiar dhe ndikimi në ekonomi: Roli i Bordit të Mbikëqyrjes Publike” me të ftuar ekspertë vendas dhe ndërkombëtarë të cilët trajtuan rëndësinë e cilësisë së raportimit financiar, ndikimin në ekonomi dhe rolin e Bordit të Mbikëqyrjes Publike si autoritet mbikëqyrës dhe rregullator. Të ftuar në seminar ishin përfaqësues nga organizata homologe në nivel rajonal dhe të IFIAR-it, përfaqësues nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe institucionet më të larta rregullatore, si dhe përfaqësues nga organizata ndërkombëtare në Shqipëri, të tilla si Banka Botërore, Ambasada Zviceriane (SECO), etj. Në seminar u trajtuan çështje të lidhura me aktivitetet kryesore të Bordit të ndërmarrja përgjatë vitit 2018, me fokus të veçantë procesin e inspektimeve dhe gjetjet kryesore në përfundim të fazës së parë të inspektimeve.

Në këtë seminar gjithashtu u zhvilluan sesione të hapura pyetje-përgjigje ku pjesëmarrësit adresuan çështje në lidhje me tematika të ndryshme përfshirë rolin e BMP-së dhe proceset e mbikëqyrjes në funksion të mbrojtjes së interesit publik dhe me ndikim në ekonominë e vendit.

Kryetari i Bordit të Mbikëqyrjes Publike, z. Dritan Fino, theksoi rolin e një sistemi mbikëqyrës të pavarur, bashkëkohor dhe transparent, në funksion të krijimit të një mjedisi profesional, duke siguruar një informacioni financiar cilësor në shërbim të të gjitha palëve të interesuara me synim zhvillimin ekonomik të vendit dhe mbrojtjen e interesit publik.

Z. Elton Haxhi, zëvendësministër i Financave dhe Ekonomisë citoi se “Integriteti, cilësia dhe siguria janë pikat kyçe që duhet të zbatohen për të siguruar standarde të larta”. Ai u fokusua edhe tek efekti pozitiv që një auditim cilësor jep tek lufta kundër informalitetit.

Andrei Busuioc, ekspert i Bankës Botërore për Shqipërinë, citoi: “Raportimi financiar në Shqipëri është një proces i gjatë, i cili po ecën mirë, por ka

ende disa gjëra që duhen bërë si në konsolidimin institucional, rritjen e kapaciteteve dhe funksionimit të tij”.

Z.Busioc së bashku me përfaqësues të ndryshëm të panelit përfshirë edhe përfaqësues nga autoritetet e tjera rregullatore të pavarura në Shqipëri por edhe përfaqësuesi i Bordit të Mbikëqyrjes Publike të Qipros, vunë theksin në pavarësinë e Bordit të Mbikëqyrjes Publike si mekanizëm i vetëm garantues për cilësinë dhe objektivitetin në kryerjen e veprimtarive të veta.

Zj. Adriana Berberi, anëtare e Bordit të Mbikëqyrjes Publike shprehu qëndrimin se ndërgjegjësimi i të gjithë aktorëve për zbatimin e detyrimeve ligjore, standardeve profesionale të zbatueshme dhe kuptimi i rolit dhe veprimtarisë së gjithësecilit është elementi më i rëndësishëm për ngritjen e rolit të profesionit dhe përmirsimin e cilësisë së shërbimeve që i shërben drejtpërdrejt interesit publik.

Drejtori Ekzekutiv i Bordit të Mbikëqyrjes Publike, z. Aldo Spahiu, në fjalën e tij theksoi se Bordi i Mbikëqyrjes Publike është autoriteti i vetëm që ka përgjegjësinë për garantimin, mbikëqyrjen dhe kontrollin e cilësisë së audituesve, e cila duhet të jetë në përputhje me standardet ndërkombëtare të auditimit dhe legjislacionit në fuqi. Ndër të tjera, ai tha se nga procesi i nisur për kontrollin e ciësisë, pritet të rritet ndërgjegjësimi në mënyrë që gjetjet e kontrollit të cilësisë të reduktohen në të ardhmen.

Nëse një Auditues Ligjor apo kontabilist i miratuar nuk respekton dispozitat ligjore, pasojat reflektohen te biznesi, taksapaguesi, interesi publik; një zinxhir që reflekton në rritjen e informalitetit. Synimi i BMP-së është që brenda një harku kohor 5 vjeçar tregu i shërbimit të auditimit dhe kontabilitetit të jetë i përmirësuar me 10%, me synim orientimin e të gjithë profesionistët të zbatojnë kërkesat ligjore në mënyrë që formalizimi i ekonomisë të jetë më i përshpejtuar.

Ky seminar u mbështet nga Banka Botërore dhe qeveria zviceriane (SECO).

9.2 BASHKËPUNIMI ME DREJTORINË E PËRGJITHSHME TË PARANDALIMIT TË PASTRIMIT TË PARAVE DHE MONYVAL

Bordi Mbikëqyrjes Publike në mënyrë të vazhdueshme ka vijuar bashkpunimin e vet me Drejtorinë e Përgjithshme të Parandalimit të Pastrimit të Parave për të vënë në zbatim të gjitha kërkesat që vijnë nga MONYVAL, por edhe nga legjislacioni në fuqi.

Së bashku me DPPP janë kryer aktivitete bashkë inspektimi me tematikë çështjet e parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit të subjekte që ofrojnë shërbimet e auditimit ligjor. Kjo veprimtari është

parashikuar të kryhen edhe përgjatë vitit 2020.

Gjithashtu në mbështetje të rekomandimeve të ardhura nga DPPP dhe MONYVAL u është kërkuar organizatave profesionale që programet e trajnimit të përfshijnë orë të dedikuara për zbatimin e kërkesave që lidhen me parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit. Gjithashtu, Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka obliguar ndryshimin e kurrikulës së kandidatëve për Kontabilist të Miratuar dhe Auditues Ligjor me qëllim rritjen e përmbajtjes në provimet e aftësive profesionale të çështjeve që lidhen me parandalimin dhe pastrimin e parave.

9.3 BORDI MBIKËQYRJES PUBLIKE ANËTAR I IFIAR

Që nga 12 shtatori 2011, Bordi i Mbikëqyrjes Publike është bërë anëtar i IFIAR - Forumi Ndërkombëtar i Rregullatorëve të Pavarur të Auditimit. Ky forum është një shoqatë e rregullatorëve të pavarur të auditimit nga 55 juridiksione, të dedikuara për përmirësimin e cilësisë së auditimit dhe nxitjen e bashkëpunimit rregullator në fushën e mbikëqyrjes së audituesve për t'i shërbyer interesit publik dhe për të rritur mbrojtjen e investitorëve.

Objektivat kryesore të IFIAR janë:

- Shkëmbimi i njohurive dhe përvojës në fushën e auditimit me qëllimin kryesor të kontrollin e cilësisë së audituesve ligjorë dhe shoqërive të auditimit.
- Të nxisë bashkëpunimin në veprimtarinë rregullatorë ndërmjet anëtarëve të IFIAR.
- Mundësimi i një platforme të dialogut me organizata të tjera ndërkombëtare që kanë një interes në cilësinë e auditimit.

Përmes bashkëpunimit me IFIAR, BMP mund të marrë shumë informacione të tilla si:

Informacion rreth aktiviteteve të IFIAR. Ky zakonisht është informacion përshkrues dhe procedural i cili mbulon kryesisht çështjet organizative dhe procedurale të pranuar nga Anëtarët, duke përfshirë, për shembull, informacione të përgjithshme rreth organizatës dhe funksionet e saj, Kartën e saj, anëtarësimin e saj, procedurat e saj operative dhe oraret dhe programet e takimeve të ardhshme.

Informacion rreth rezultateve të IFIAR dhe produkteve të punës. Ky zakonisht është informacion thelbësor dhe është miratuar nga anëtarësia, duke përfshirë, për shembull, vendimet e anëtarëve (parimet bazë, planet e punës), raportet vjetore, anketat (gjetjet e inspektimit), dokumentet

informative dhe sfondin mbi lëndët e përzgjedhura, dokumentet e diskutimit dhe njoftimet për shtyp lidhur me mbledhjet plenare.

Pikëpamjet dhe qëndrimet e IFIAR për temat specifike të lidhura me politikat në të dy standardet dhe çështje jo standarde, qoftë të kërkuara nga një organizatë tjetër ose të iniciuar nga Zyrtarët, Grupet e Punës ose anëtarët individualë. Kjo është shumë e rëndësishme për IFIAR-in të rritet shikueshmëria e tij publike, por gjithashtu është e rëndësishme për ne si anëtarë, për të shprehur dhe shkëmbyer komentet dhe sugjerimet tona në lidhje me temat e lartpërmendura.

Komunikime të tjera të tilla si informacioni rreth monitorimit të Grupit apo të zhvillimeve të ardhshme. Ky komunikim do të lejojë që anëtarësimi të përditësohet në natyrën dhe përmbajtjen e kontakteve të tyre të jashtme në çështjet e IFIAR, duke përfshirë njoftimin e anëtarëve për pjesëmarrjen e tyre në takimet me organizatat e tjera ndërkombëtare dhe paraqitjen e tyre publike në emër të IFIAR.

BMP ka mbajtur një komunikim të vazhdueshëm me IFIAR përmes mënyrave të ndryshme me qëllim që të shkëmbejë përvojën dhe pjesëmarrjen e saj në aktivitete, të organizuara nga IFIAR, duke u përditësuar me tendencat e fundit rregullatore dhe mbikëqyrëse, si dhe për aplikimin e parimeve dhe praktikave më të mira. Gjithashtu, një faktor i rëndësishëm për intensifikimin kontaktet me homologët ka qenë dhe mbetet nevoja e harmonizimit të rregullatorit për legjislacionin e raportimit financiar me Direktivat e BE-së.

9.4. BORDI MBIKËQYRJES PUBLIKE ANËTAR I IDRAM

Bordi i Mbikëqyrjes Publike është përzgjedhur antarë i task forcës për zhvillimet e rëndësishme ndërkombëtare në tregjet e auditimit (IRDAM) në muajin Qershor të vitit 2019. Anëtarësimi në këtë task forcë përveçse është një përgjegjësi e rëndësishme që kërkon impenjim dhe kapacitete profesionale të dedikuara për tju përgjigjur obligimeve teknike për tregjet ndërkombëtare të auditimit, është edhe një vlersim tepër i madh. Është hera e parë që vlerësohet pozitivisht një institucion shqiptar i cili vepron në fushën e kontabilitetit duke u përzgjedhur në struktura kaq të rëndësishme të një prej organizatave më të rëndësishme ndërkombëtare në fushën e profesionit kontabël. Bordi i Mbikëqyrjes Publike (BMP) është një autoritet rregullator i pavarur, me rolin kryesor mbikëqyrjen e profesionit për rritjen e cilësisë së raportimit financiar në vend, në funksion të mbrojtjes së interesit publik. Një raportim financiar me cilësi dhe i besueshëm, do të thotë më shumë siguri për investitorët, aksionerët, sistemin bankar, administratën tatimore, e palë të tjera të interesuara, duke ndikuar edhe

në rritjen e investimeve të huaja, e me ndikim të drejtpërdrejtë në rritjen e ekonomisë. BMP u zgjodh në datën 26 Qershor 2019 si anëtar i Task Force të Forumit Ndërkombëtar të Rregullatorëve të Pavarur të Auditimit (IFIAR) në të cilin është anëtar me të drejta të plota.

Task Force përbëhet nga: Abu Dhabi, Shqipëria, Kanadaja, Franca, Italia, Irlanda, Japonia, Zelanda e Re, Norvegjia, Arabia Saudite, Mbretëria e Bashkuar dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës të cilat kanë mbështetjen e Bordit të IFIAR.

Objektivat kryesore të kësaj Task Force lidhen me monitorimin e zhvillimeve të rëndësishme brenda juridiksioneve të vendeve anëtare të IFIAR, për të analizuar ndikimin e këtyre zhvillimeve në tregun e auditimit dhe ndikimin e tyre potencial në cilësinë e auditimit.

Një zgjedhje e tillë është një vlerësim për kapacitetet e BMP për të realizuar funksionet e veta në mënyrë sa më të suksesshme, jo vetëm brenda vendit, por edhe jashtë tij.

9.5 CFRR

Qendra e Bankës Botërore për Reformën e Raportimit Financiar (CFRR) e vendosur në Vjenë, Austri, është përgjegjëse për aktivitetet e raportimit financiar të Bankës Botërore në të gjithë Evropën dhe rajonin e Azisë Qendrore. Qendra ofron shërbime të njohurive dhe ndihmë për zhvillimin e kapaciteteve. Shërbimet përfshijnë shërbime analitike dhe këshilluese, zhvillimin e mësimit dhe aftësive, njohuri dhe transferim të njohurive, asistencë teknike si dhe forcim institucional.

Bordi Mbikëqyrjes Publike përmes projekteve të Bankës Botërore për ngritjen e kapaciteteve të institucioneve rregullatore dhe organizatave profesionale në fushën e auditimit dhe kontabilitetit, ka bashkëpunuar në mënyrë të vijueshme me Bankën Botërore në kuadër të përmirësimit të rolit mbikëqyrës dhe përmirësimit të cilësisë së auditimit ligjor dhe raportimit financiar.

Pjesëmarrja e Bordit të Mbikëqyrjes Publike në seminarët e përbashkëta bëhet në kuadër të Programit të Reformës së Kontabilitetit dhe Forcimit Institucional (EU-REPARIS) ku bën pjesë Shqipëria, Bosnjë dhe Hercegovinë, Kosova, Maqedonia, Mali i Zi dhe Serbia si pjesë e Rugës për në Evropë. Në kuadër të këtij bashkëpunimi dhe përmirësimit të vijueshëm të kuadrit të vet rregullator dhe harmonizimit të praktikave të veta me vëndet e Bashkimit Evropian, përfaqësuesit e Bordit të Mbikëqyrjes Publike z. Dritan Fino, Kryetar dhe z.Aldo Spahiu Drejtor Ekzekutiv, u ftuan në muajin Korrik të vitit 2019 për të prezantuar dhe shpjeguar kuadrin rregullator dhe

metodologjinë e përdorur për kontrollin e cilësisë për të gjitha vendet e rajonit si një model suksesi i implementimit të reformës së mbështetur nga Banka Botërore.

9.6 BASHKIMI EVROPIAN – PROGRES RAPORTI

Komisioni Evropian ka publikuar në datën 29 Maj 2019 Progres Raportin për Shqipërinë në të cilën vlerësohet ecuria dhe progresi për plotësimin e kriterëve të anëtarësimit të vendit tonë në BE.

Ndër të tjera, në kapitullin nr. 6, vlerësohet puna e Bordit të Mbikëqyrjes Publike, duke i kushtuar rëndësi të vecantë pavarësisë së BMP, forcimit të kapaciteteve mbikëqyrëse të tij, profesionit të Audituesve Ligjorë dhe Kontabilistëve të Miratuar dhe cilësisë së punës së tyre.

Gjithashtu, Komisioni Evropian vlerëson:

- Miratimin e rregulloreve për testimin dhe vlerësimin e provimeve të Audituesve Ligjorë dhe Kontabilistëve të Miratuar;
- Përcaktimin e procedurave dhe metodologjisë për sigurimin e cilësisë së auditimit ligjor të njësive me interes publik (NIP) dhe jo-NIP;
- Miratimin e VKM-së për përcaktimin e NIP të tjera, në përputhje me kërkesat e ligjit të auditimit ligjor.

Në raport citohet:

“Bordi i Mbikëqyrjes Publike (BMP), i themeluar si autoritet rregullator i pavarur me vetfinancim, është autoriteti përgjegjës që siguron cilësinë e auditimit. Ky institucion ka miratuar rregullore për testimin dhe vlerësimin e provimeve të Audituesve Ligjorë dhe Kontabilistëve të Miratuar (Maj 2018) dhe për përcaktimin e procedurave dhe metodologjisë për sigurimin e cilësisë së auditimit ligjor të njësive me interes publik (NIP) dhe jo-NIP (Tetor 2018). Këshilli i Ministrave miratoi legjislacionin sekondar për përcaktimin e NIP në Janar 2019 për të implementuar plotësisht dispozitat sipas ligjit për auditimin ligjor. Janë aplikuar Standardet Ndërkombëtare të Auditimit dhe theksohet se duhen përpjekje të mëtijshme për përafrimin e ndryshimeve më të fundit të acqui për auditimin ligjor, për të forcuar kapacitetin e strukturave të mbikëqyrjes së auditimit, pavarësinë e profesionit dhe objektivitetin e audituesve.”

9.7 BASHKËPUNIMI ME BORDIN E MBIKËQYRJES PUBLIKE TË UKRAINËS

Në datat 17 - 18 Korrik 2019, Bordi i Mbikëqyrjes Publike i përfaqësuar nga z. Aldo Spahiu, Drejtor Ekzekutiv, u ftua nga Banka Botërore dhe Bashkimi European në kuadër të zhvillimit të projektit EU FINSTAR (Technical Assistance in Financial Sector's Priority Areas, Ukrainë) për të ofruar trajnime që lidhen me kuadrin rregullator dhe metodologjinë e inspektimit në Bordin e Mbikëqyrjes Publike dhe Organizatën Profesionale të Audituesve Ligjorë në Ukrainë.

Në këtë trajnim morën pjesë gjithashtu Kryetari i Bordit të Mbikëqyrjes Publike të Ukrainës, Kryetarja e Organizatës Profesionale të Audituesve Ligjorë në Ukrainë si dhe Drejtuesja e Kontrollit të Cilësisë së OPAL të Ukrainës.

Vlerësimi i institucioneve ndërkombëtare në këtë trajnim për punën që ka zhvilluar Bordi i Mbikëqyrjes Publike në Shqipëri ishte mjaft i lartë, ku ndër të tjera prej tyre, por edhe prej vet institucionit homolog në Ukrainë u kërkuar që BMP të jetë prezente dhe për trajnime të tjera të vazhdueshme në kuadër të zhvillimit të profesionit në këtë vend.

Drejtuesi i EU FINSTAR propozoi që kuadri rregullator i BMP-së në Shqipëri të përkthehet në gjuhët vendase dhe të shërbejë si model për tu implementuar edhe në Gjeorgji, Kazakistan dhe Kirgistan.

Gjithashtu, përgjatë këtyre ditëve z. Spahiu u ftua në festën vjetore të Organizatave Profesionale të Kontabilistëve të Miratuar, ku ndër shumë pjesëmarrës ishin edhe përfaqësues të institucioneve të mbikëqyrjes financiare dhe ish zv/ Ministria e Financave, e cila ka dhënë një kontribut të veçantë për paketën ligjore në mbështetje të rregullimit të profesionit me fokus interesin publik.

9.8 BASHKËPUNIMI ME KKRF

Autoriteti rregullator për mbikëqyrjen dhe rregullimin e profesionit kontabël në Kosovë (KKRF), së bashku me Bordin e Mbikëqyrjes Publike të Shqipërisë, janë duke hartuar një memorandum bashkëpunimi për bashkërendimin e aktiviteteve të lidhura me kontrollin e cilësisë dhe ushtrimin e profesionit të audituesit ligjor në të dy vendet. Me kërkesë të z.Afrim Maloku, në cilësinë e kryetarit të KKRF, është kërkuar nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike që të ofrohet mbështetja teknike për të asistuar në proceset e kontrollit të cilësisë në Republikën e Kosovës.

Procesi i hartimit të memorandumit është duke u shqyrtuar në nivel teknik dhe pritet të finalizohet brenda vitit 2020.

9.9. BASHKËPUNIMI ME RREGULLATORË TË TJERË NË RAJON DHE ORGANIZATA TË TJERA RAJONALE

Bordi Mbikëqyrjes Publike në kryerjen e aktiviteteve të veta, në mënyrë të vazhdueshme bashkëpunon me institucionet homologe të rajonit, veçanërisht për çështje të shkëmbimit të eksperiencave dhe praktikave të lidhura me kontrollin e cilësisë.

Disa prej rregullatorëve të vendeve të rajonit, që Bordi Mbikëqyrjes Publike ka një bashkëpunim dhe bashkërendim të vazhdueshëm, janë Bordi Mbikëqyrjes Publike të Greqisë, Bordi Mbikëqyrjes Publike të Qipros, Bordi Mbikëqyrjes Publike të Sllovenisë, Autoriteti rregullator për mbikëqyrjen në Itali, Bordi Mbikëqyrjes Publike të Maqedonisë së Veriut.

10. PLANIFIKIMI

10.1. PLANI I PUNËS 2020

10.1.1 Ngritja e grupit të punës për zbatimin e rekomandimeve të raportit të Diagnostikimit të z.David Brookfield

Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka planifikuar të nis një proces që lidhet me amendimin e kuadrit rregullator të lidhur me procesin e provimeve të aftësive profesionale, në kuadër të rekomandimeve të ardhura nga z.Brookfield, ekspert për certifikimin e profesionistëve kontabël pranë ICAEË, i angazhuar nga Banka Botërore.

Në këtë kontekst, Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka planifikuar të ngrejë një grup pune për të vënë në zbatim rekomandimet e Bankës Botërore, dhe përshtatjen e kuadrit rregullator me praktikat më të mira të organizmave të Bashkimit Evropian.

Grupi i punës do të përfshijë ekspertë nga profesioni i Audituesve Ligjorë , Kontabilistëve të Miratuar, institucioneve publike dhe private të lidhura me profesionin dhe edukimin si dhe institucioneve ndërkombëtare.

10.1.2 Zbatimi i kërkesave të Standardit Ndërkombëtar të Edukimit (IES 6) “Mbi Vlerësimin e Kompetencës Profesionale” të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Edukimit Kontabël

Një nga rekomandimet kryesore të ekspertit të Bankës Botërore z. David Brookfield është edhe zbatimi i Standardit Ndërkombëtar të Edukimit (IES 6), “Mbi Vlerësimin e Kompetencës Profesionale” të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Edukimit Kontabël për kandidatët për profesionist kontabël.

Edhe pse ky standard zbatohet pjesërisht vetëm për kandidatët për auditues ligjor, është i domosdoshëm zbatimi i tij edhe për kandidatët për kontabilist të miratuar, në mbështetje të kërkesave ligjore lidhur me detyrimet që rrjedhin për profesionistët e ardhshëm kontabël dhe organizatat profesionale të kontabilistëve të miratuar për pajtueshmërinë me këto standarde.

10.1.3 Kontrolli i cilësisë

Përgjatë vitit 2020 do të realizohen 11 inspekte, pjesë e planit të miratuar nga BMP me vendimin nr.33 dt. 31.08.2019 si dhe do të jetë në fokus kontrolli

i cilësisë për audituesit që kanë më pak se 5 vite përvojë punë që ushtrojnë profesionin e audituesit ligjor në mbështetje të nenit 39 të ligjit të auditimit mbi bazën e analizës së riskut mbështetur në metodologjinë e parashikuar në rregulloren nr. 7, datë 02.10.2018. Gjatë kësaj periudhe do të analizohet informacioni i mbledhur nga shoqëritë e auditimit/audituesit ligjor bazuar në rregulloren për procedurat dhe metodologjinë e kontrollit të cilësisë së auditimit ligjor dhe do të bëhet përzgjedhja e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit që do t'i nënshtrohen procesit të kontrollit të cilësisë për periudhën Tetor 2020-Shtator 2021. Përzgjedhja e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit do të bëhet në bazë të kriterëve si më poshtë: (i) audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit të angazhuar në auditimin e njësive ekonomike me interes publik, bazohet në një cikël 3-vjeçar kontrolli të angazhimeve të auditimit. Ky proces realizohet të paktën 1 herë, brenda ciklit 3 vjeçar. Ndërkohë, bazuar në faktorët e riskut si dhe nisur edhe nga burimet e informacionit, BMP mund të identifikojë angazhime specifike auditimi të njësive me interes publik, të cilat kërkojnë kontroll më të shpeshtë. (ii) audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit që kanë ndërmarrë angazhime auditimi të njësive jo me interes publik, bazohet në një cikël 6-vjeçar. Prioritet i kushtohet audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit që paraqesin riskun më të madh bazuar në vlerësimin e riskut të bërë.

Kriteret e vlerësimit për përzgjedhjen e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit duhet të marrin në konsideratë edhe informacionin shtesë që vjen nga raportet vjetore të veprimtarisë së audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit si dhe rezultatet e kontrolleve të cilësisë të realizuara prej BMP-së në të kaluarën.

10.1.4 Mbikëqyrja e organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar

Në kuadër të rregullimit dhe mbikëqyrjes së profesionit të KM të parashikuar në rregulloren nr.9 do vazhdohet të realizohet puna intensive e stafit të BMP-së në procesin e verifikimit të KM-ve.

Mbikëqyrja e OP-ve do të vijojë të bëhet sipas një kalendarit pune të brendshëm si dhe të komunikuar OP-ve nga 2019, në të cilin përcaktohen detyrat dhe përgjegjësitë e OP-ve për plotësim në bazë të vendimeve të BMP-së. OP do të jenë të detyruara të dorëzojnë pranë SM informacionin e kërkuar në mënyrë fizike pranë zyrave të BMP-së, ose përmes postës elektronike zyrtare të BMP. Inspektimi përfshin verifikimin dhe mbikëqyrjen e aktivitetit të OP-ve të kryer në përputhje me standardet e IFAC.

BMP do të publikojë listën e organizatave profesionale të kontabilistëve të miratuar të njohura prej tij në faqen zyrtare dhe do ta përditësojë atë

vazhdimisht për çdo ndryshim të mundshëm.

10.1.5. Regjistri i konsoliduar i kontabilistëve të miratuar

Bordi Mbikëqyrjes Publike për vitin 2020 planifikon përmbylljen e procesit të verifikimit të kontabilistëve të miratuar. Gjithashtu përgjatë vitit 2020 mbyllet dhe periudha tranzitore për njohjen përfundimtare mbas plotësimit të kushteve nga organizatat profesionale të kontabilistëve të miratuar, me qëllim krijimi i regjistrit unik të kontabilistëve të miratuar, që duhet të jetë i njohur zyrtarisht nga të gjitha institucionet.

10.1.6. Trajnime të ndryshme për zhvillimin e stafit

BMP ka parashikuar trajnimin e stafit me qëllim rritjen e mëtejshme të aftësive të tyre profesionale në kuadër të veprimtarisë mbikëqyrëse.

Janë parashikuar të realizohen gjithashtu pjesëmarrje në takime dhe seminare të Forumit Ndërkombëtar të Rregullatorëve të Pavarur të Auditimit (IFIAR), në të cilin BMP është anëtar me të drejta të plota, me qëllim shkëmbimin e eksperiencave me shtetet anëtare dhe marrjen e njohurive më të mira në realizimin e kontrollit të sigurimit të cilësisë

10.1.7. Roli dhe kontributi i BMP në raportimin në FATF

Gjatë vitit 2019, Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka qënë një aktor i rëndësishëm si pjesë e grupit ndër-institucional të punës për ndjekjen dhe përmbylljen e rekomandimeve të grupit të posaçëm të veprimit financiar (ICRG/FATF) dhe adresimit të rekomandimeve të komitetit Moneyval të KIE.

Në muajin Dhjetor 2019 u zhvillua takimi midis komitetit të ekspertëve të vlerësimit të pajtueshmërisë ligjore dhe rregullatore për masat e marra për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit dhe delegacionit Shqipëtar, duke njohur arritjet e punës së BMP-së përgjatë 2018-2019, në adresimin e shumë prej rekomandimeve në lidhje me forcimin e mbikëqyrjes nëpërmjet kuadrit ligjor dhe rregullator.

Plenarja e parë e FATF 2020, ndërsa vlerësoi progresin e bërë mbi efektivitetin e masave të marra për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, njohu nevojën se Shqipëria ka akoma punë konkrete për të bërë në luftën kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit. Ndër rekomandimet kryesore që lidhen me masat që BMP duhet të ndërmarrë gjatë 2020 janë :

- Marrja e masave për parandalimin e infiltrimit të subjekteve kriminale në 25% të interesave pjesëmarrëse në shoqëritë e auditimit dhe shoqëritë e kontabilitetit nga individë jo të licensuar si auditues apo kontabilistë të miratuar.
- Zhvillimi i planeve të inspektimeve me qasje në rrezikun e PPP/FT .

- Zbatimi i sanksioneve proporcionale në lidhje me papajtueshmëritë dhe shkeljet e ligjit 9917/2007 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit”, i ndryshuar dhe ligjit 157/2013 “Për masat kundër financimit të terrorizmit”, i ndryshuar.
- Verifikimi, nëpërmjet procesit të inspektimeve, i pajtueshmërisë së subjekteve të mbikëqyrura në lidhje me detyrimin e verifikimit të listave të shpallura në procedurat e pranimit të klientëve dhe monitorimit të marrëdhënieve.

Bordi i Mbikëqyrjes Publike ka miratuar dhe ka vënë në zbatim planin e punës për vitin 2020 për adresimin e rekomandimeve të FATF.

- Identifikimi i shoqërive audituese të cilat kanë individë/persona juridikë me mbi 5% interesa pjesëmarrës në strukturën e pronësisë.
- Hartimi dhe miratimi i planit të inspektimit duke vijuar me kryerjen e inspektimit tematik për PPP/FT në organizatën profesionale të AL (IEKA) për verifikimin e dosjeve të identifikuara.
- Ndryshim i rregullores nr. 10 Datë 11.06.2019 Për Organizimin Dhe Funksonimin E Komitetit Të Regjistrimit Dhe Përditësimin E Regjistrimit Publik” në lidhje me dokumentacionin e dorëzuar nga individët jo të licensuar si auditues ligjorë, që kanë interesa pjesëmarrëse në shoqëritë e auditimit.
- Hartimi i rregullores dhe manualit të mbikëqyrjes me qasje në rrezikun e PPP/FT.
- Organizim i trajnimeve me subjektet e mbikëqyrura në lidhje me detyrimin e verifikimit të listave të shpallura në procedurat e pranimit të klientëve dhe monitorimit të marrëdhënieve.
- Zhvillimi i bashkë - inspektimeve me DPPPP.
- Përfshirja në manualin e mbikëqyrjes për PPP/FT të vlerësimit detyrim të verifikimit të listave të shpallura në procedurat e pranimit të klientëve dhe monitorimit të marrëdhënieve nga subjektet e mbikëqyrura.

10.1.8. Bashkëpunime me institucione të tjera

BMP do të luajë rol aktiv për bashkëpunimin me institucione të tjera të tilla si, DPT, QKB, KKK dhe institucione të tjera rregullatore me qëllim realizimin e vizionit mbikëqyrës.

Gjatë vitit 2020 është parashikuar të zhvillohet më tej bashkëpunimi ndërmjet BMP-së dhe rregullatorëve financiarë (Banka e Shqipërisë dhe Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare) me fokus në çështjet e auditimit. Ky bashkëpunim ka si qëllim përcaktimin e objektivit të përbashkët të këtyre autoriteteve për bashkëpunim ndërmjet tyre dhe për të lehtësuar

shkëmbimin e informacionit për të patur një cilësi më të mirë të auditimeve të njësive ekonomike me interes publik (NIP) në sektorin financiar.

Bashkëpunime të tjera do të synohen të realizohen gjithashtu me shoqatën e bankave dhe me institutin e audituesve të brendshëm (AIIA) me qëllim arritjen e një mbikëqyrje sa më efektive eficiente dhe transparente.

Ky raport është përgatitur vetëm për informacion të përgjithshëm. BMP nuk pranon asnjë përgjegjësi ndaj ndonjë pale për humbje, dëmtime ose shpenzime, pavarësisht nëse janë në kontratë, kundërvajtje ose në ndonjë mënyrë tjetër nga ndonjë veprim apo vendim i marrë (ose jo), si rezultat i ndonjë personi që mbështetet në këtë raport ose e përdor gjetje të pasqyruara në të.

Rr. “Ismail Qemali”, Pallati 5, Kati i II-të, Ap. 8, Tiranë, 33
www.bmp.al; email: info@bmp.al Tel: 04 562 84 41